

Työmarkkinapoliittinen mielipideilmasto kevät 2010

TNS Gallup Oy on tutkinut Suomen työmarkkinapoliittista mielipideilmastoa kolmen palkansaa-
jien keskusjärjestön, SAKn, STTKn ja AKAVAn toimeksiannosta. Tutkimuksella selvitettiin suo-
malaisien suhtautumista työmarkkinoiden etujärjestöihin, ammattiliittoihin järjestäytymisen syitä
ja tarpeellisuutta sekä mielipiteitä sopimustoiminnasta, yritysten yhteiskuntavastuusta, työtaiste-
luista sekä julkisen sektorin palveluiden ja talouden turvaamisesta.

Tutkimusaineisto kerättiin henkilökohtaisina haastatteluina maaliskuussa 2010. Haastatte-
lujia tehtiin yhteensä 1021. Vastajat edustavat maamme 15 vuotta täyttänyttä väestöä Ahve-
nanmaata lukuun ottamatta.

Tulosten luottamusväli on keskimäärin ± 3 %-yksikköä suuntaansa.

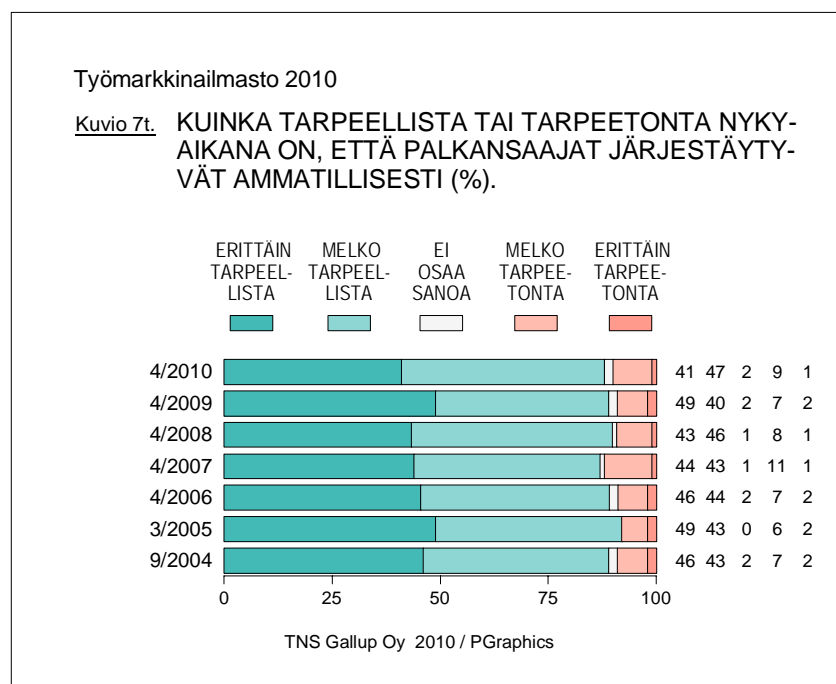
Tarvitaanko ammatillista järjestäytymistä?

Järjestäytyminen on kansalaisten mielestä ainakin melko tarpeellista

Valtaosa suomalaisista (88 %) kokee, että nykyaikana on vähintäänkin melko tarpeellista järjes-
täytyä ammatillisesti. Mielenpide-eroja aiheuttaa lähinnä se, onko asia erittäin vai ainoastaan
melko tarpeellista. Suomalaisista kaksi viidesosaa (41 %) arvioi järjestäytymisen erittäin tarpeel-
liseksi.

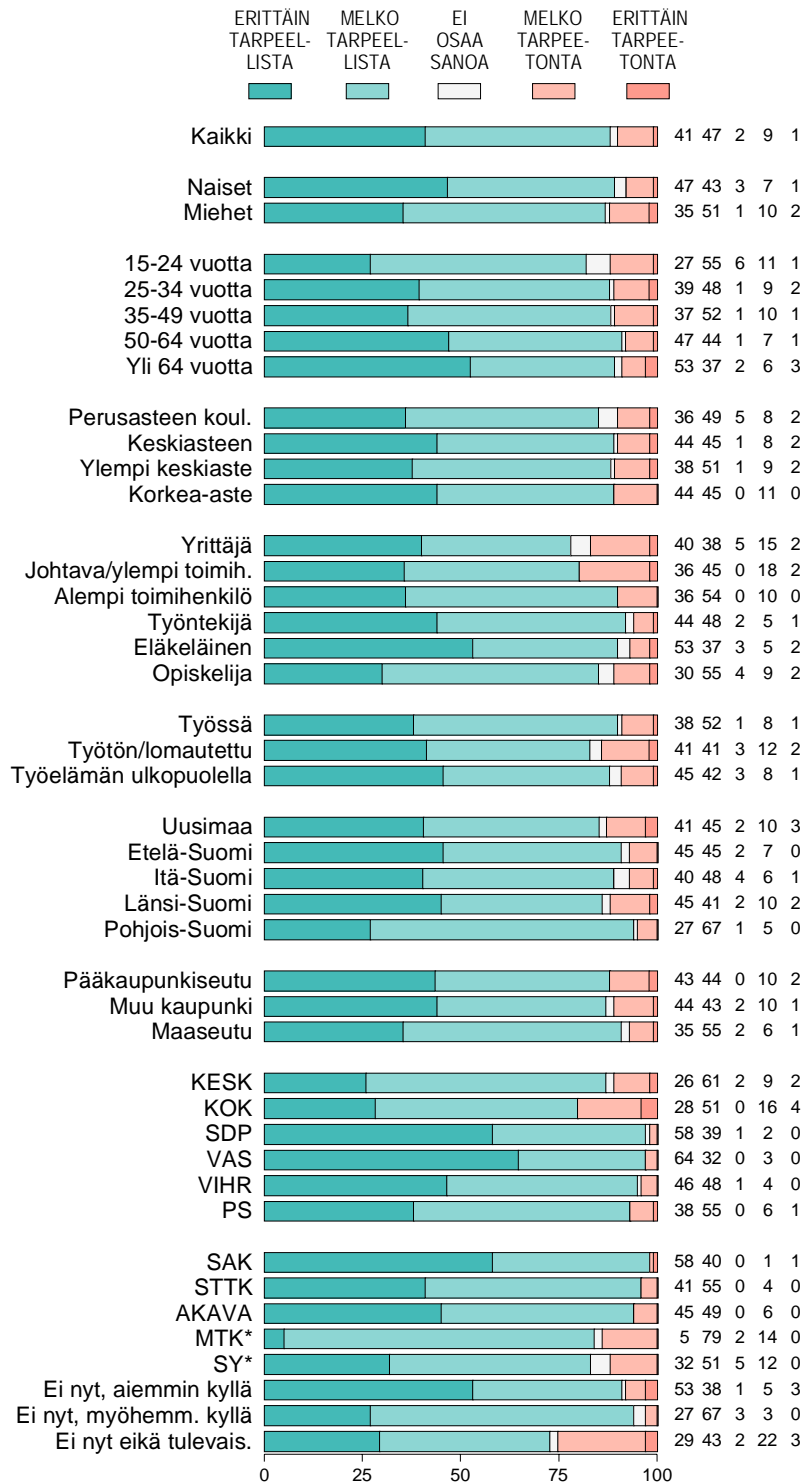
Järjestäytymisen tarpeellisuus on kutakuinkin samaa tasoa kuin edellisessä tutkimuksessa.
Vuosi sitten luku oli 89 %.

SAK:n jäsenet poikkeavat muiden keskusjärjestöjen jäsenistä siinä, että heistä selvä enemmistö
kokee järjestäytymisen erittäin tarpeelliseksi.

Työmarkkinailmasto 2010

Kuvio 7. KUINKA TARPEELLISTA TAI TARPEETONTA NYKYAIKANA ON, ETTÄ PALKANSAAJAT JÄRJESTÄYTYVÄT AMMATILISESTI (%).

Puoluekannan mukaan erot ilmenevät lähinnä aste-eroina. Valtaosa kaikkien puolueiden kannattajista arvostaa ammatillista järjestäytymistä. Keskustan ja Kokoomuksen kannattajat kokevat järjestäytymisen tarpeelliseksi, mutta eivät kuitenkaan yhtä tarpeelliseksi kuin muiden puolueiden kannattajat. Keskustan, Kokoomuksen, Vihreiden ja perussuomalaisen kannattajien usko järjestäytymiseen on vähentynyt vuoden takaisesta.

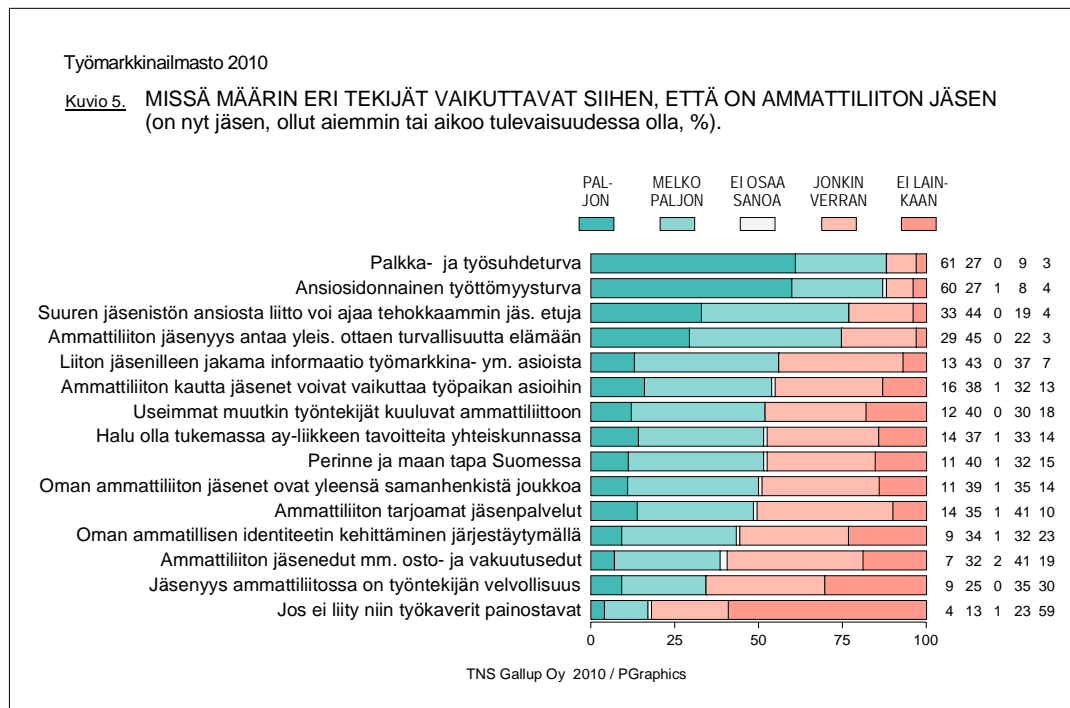
Kaikki ikäluokat kokevat järjestäytymisen olevan tarpeellista. Nuoret kuitenkin näkevät järjestäytymisen vähemmän tarpeelliseksi kuin varttuneemmat ikäluokat. Iän mukaisista muutoksista voi todeta, että 25-34-vuotiaat pitävät vähemmän tarpeellisena kuin vuosi sitten. Merkillepantavaa tuloksissa on kuitenkin se, että järjestäytymistä aiheellisena pitävät kaikki väestöryhmät yhteiskunnassa olipa sitten kysymys työntekijästä tai yrittäjästä.

Ammattiliitot ovat turvaverkko kiihkeätempoisessa ja muuttuvassa maailmassa

Tutkimuksessa palkansaajakeskusjärjestöjen nykyisiltä, entisiltä ja tulevilta jäseniltä tiedusteltiin ammattiliiton jäsenyysperusteita. Tutkimuksessa haluttiin saada tietoa siitä, miksi ammatillinen järjestäytyminen koetaan tarpeelliseksi.

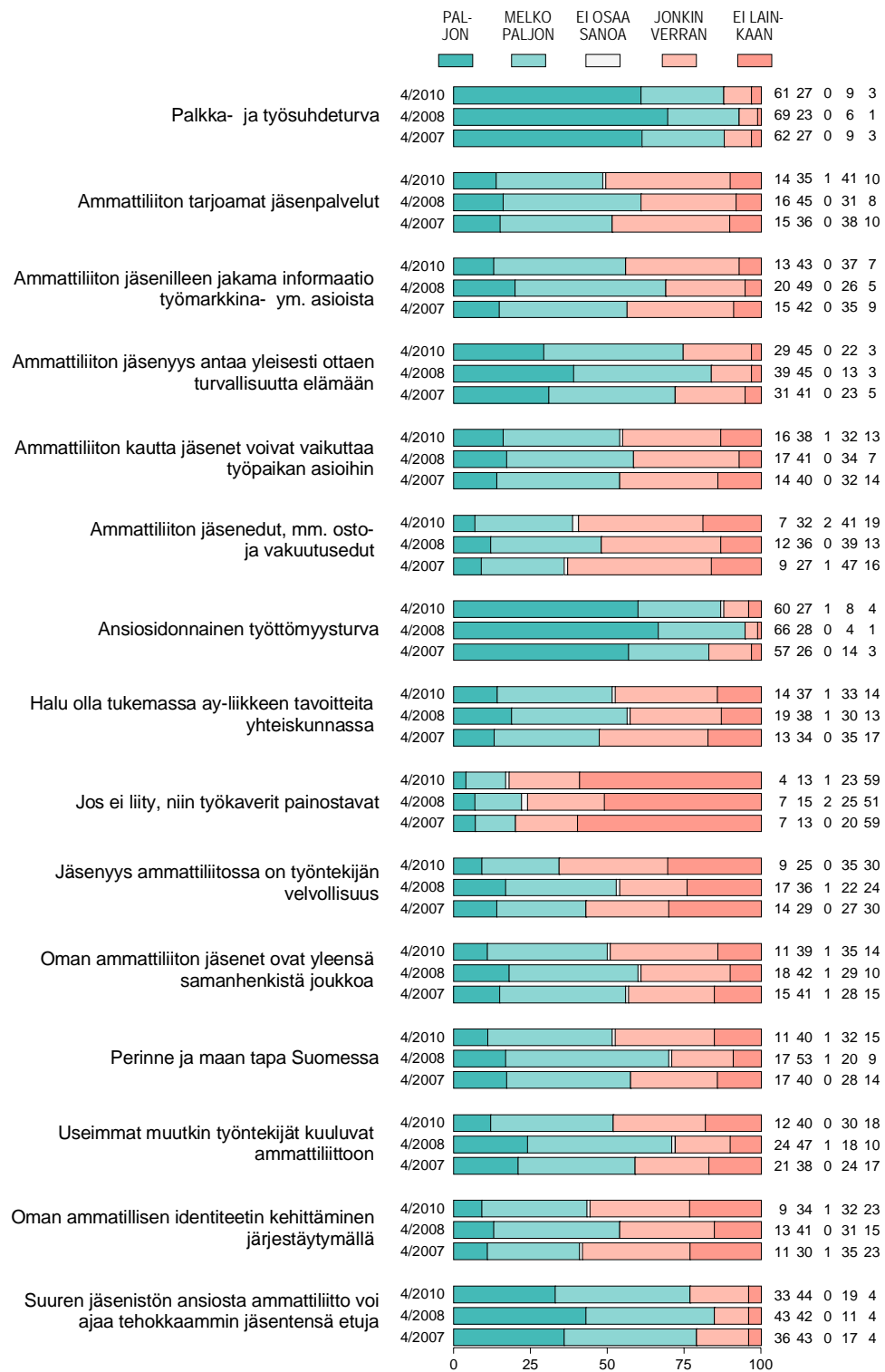
Valtaosa vastaajista ilmoittaa, että ansiosidonnainen työsuhdeturva (87 %), palkka- ja työsuhdeturva (88 %), suuren jäsenistön tuoma tehokkuus jäsenetujen ajamisessa (77 %) sekä yleensä jäsenyyden tuoma turvallisuus (74 %) ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat järjestäytymisen motiivina joko paljon tai melko paljon.

Kaikki keskeiset syyt olla ammattiliiton jäsen liittyvät tavalla tai toisella palkansaajien kokeman turvattomuuden vähentämiseen. Muuttuvassa ja kiihkeätempoisessa maailmassa ammattiliitot nähdään ikään kuin yhteiskunnallisina "vakuutusyhtiöinä". Jäsenmaksua vastaan koetaan saavan turvaa.

Työmarkkinailmasto 2010

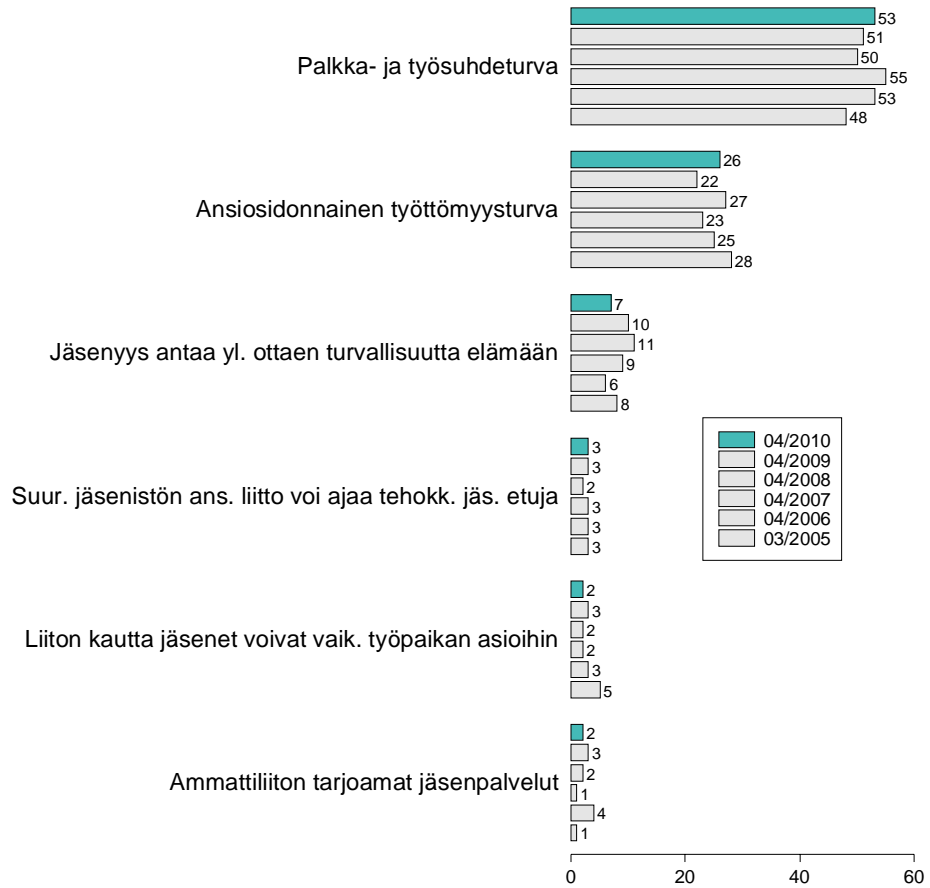
Kuvio 5t. MISSÄ MÄÄRIN ERI TEKIJÄT VAIKUTTAVAT SIIHEN, ETTÄ ON AMMATTILIITON JÄSEN (on jäsen, ollut aiemmin tai aikoo tulevaisuudessa olla, %).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Työmarkkinailmasto 2010

Kuvio 6t6. MIKÄ ON TÄRKEIN SYY KUULUA AMMATTILIITTOON (tärkeimpien syiden muutosvertailu, %).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Vähemmän tärkeitä, joskaan ei täysin merkityksettömiä, jäsenyysperusteita ovat mm. työkaveiden painotus, jäsenedut ja oman ammatillisen identiteetin kehittäminen järjestäytymällä.

Näkemykset ovat jonkin verran muuttuneet vuoden takaisesta. Tämä näkyy siten, että käytännössä kaikkien motiivien painoarvo on vähentynyt. Aiempaa hieman vähemmän merkittävämäksi jäsenyysperusteeksi nähdään etenkin jäsenpalvelut, ay-liikkeen jäsenistölleen jakama tieto ja velvollisuuden tunne.

Kun sitten kysytään, mikä kaikista asioista on tärkein syy kuulua ammattiliittoon ja on pakko valita vain yksi, nousee kaksi tekijää ylitse muiden. Nämä ovat palkka- ja työsuhdeturva sekä ansiosidonnainen työttömyysturva.

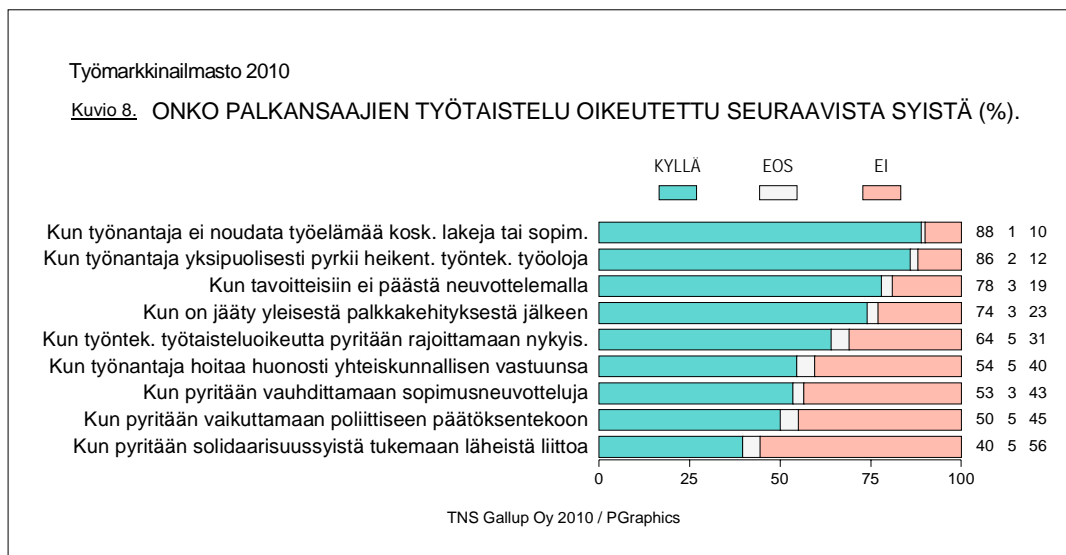
Tulokset ovat jonkin verran muuttuneet viime vuodesta. Palkka- ja työsuhdeturva sekä ansiosidonnainen työsuhdeturva ovat jonkin verran suuremmalle osalle tärkein syy kuulua ammattiliittoon.

Eri ammattiryhmien väliset erot ovat asiallisesti ottaen vähäisiä. Kaikissa ammattiryhmissä tärkeimmäksi jäsenyysperusteeksi nähdään palkka- ja työsuhdeturva. STTKn ja AKAVAn jäsenten keskuudessa ansiosidonnainen työttömyysturva on tärkeämpi kuin SAKn jäsenten parissa.

Ovatko työtaistelut vanhentunut keino vaikuttaa?

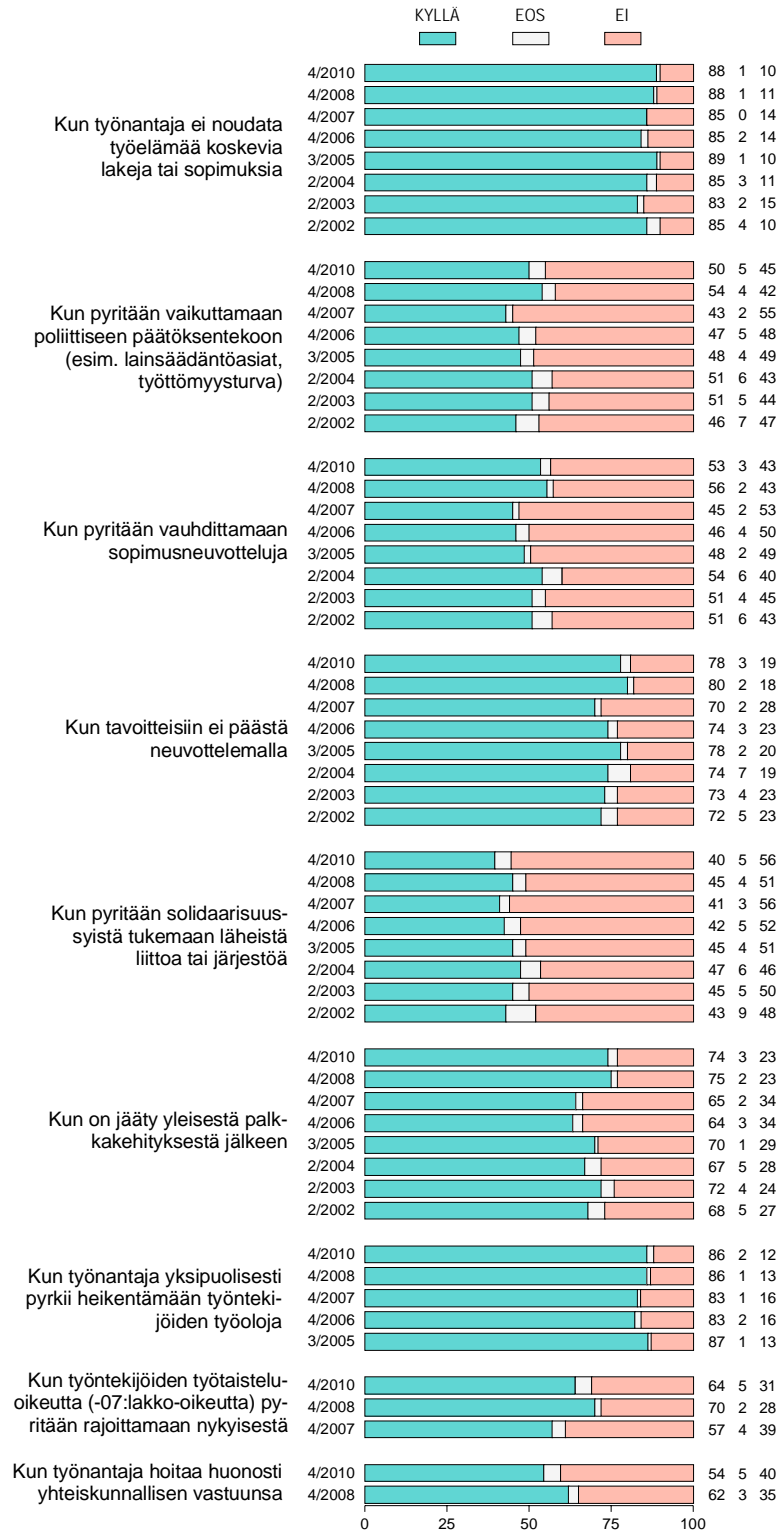
Lähes kaikki hyväksyvät työtaistelutoimet jos työnantaja ei noudata lakeja tai pyrkii yksipuolisesti työolojen heikennyksiin

Kaikkein oikeutetuimpana periaatteellisena työtaistelun syynä pidetään tilannetta, jossa työnantaja ei noudata työelämää koskevia lakeja tai sopimuksia. Lakko tai muu työtaistelutoimi on tällöin yleisesti hyväksytty vastaveto sopimuksen rikkomusta kumppania vastaan. Työtaistelu on silloin oikeutettu 88 prosentin mielestä. Lähes yhtä moni (86 %) hyväksyy työtaistelutoimet myös silloin, kun työnantaja yksipuolisesti pyrkii heikentämään työntekijöiden työoloja.

Työmarkkinailmasto 2010

Kuvio 8t. ONKO PALKANSAAJIEN TYÖTAISTELU/LAKKO OIKEUTETTU SEURAAVISTA SYISTÄ (%).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Em. kahden työtaisteluperusteen lisäksi oikeutettuna syynä pidetään sitä, että tavoitteisiin ei päästä neuvotteluteitse. 78 prosenttia katsoo siinä tilanteessa ”järeeät otteet” legitiimeiksi. Kolme neljäsosaa (74 %) hyväksyy työtaistelun, johon ryhdytään, kun on jääty jälkeä yleisestä palkkakehityksestä. Enemmistö (64 %) pitää työtaistelua oikeutettuna myös silloin, kun työntekijöiden työtaisteluoikeutta pyritään rajoittamaan nykyisestä.

Jos työnantaja hoitaa huonosti yhteiskunnallisen vastuunsa, työtaistelutoimet koetaan aiheelliseksi (54 %). Enemmistö hyväksyy ainakin periaatteessa työtaistelutoimet myös silloin, kun yritetään vauhdittaa sopimusneuvotteluja (53 %) tai kun vaikutetaan poliittiseen päätöksentekoon (50 %).

Suomalaisten suhtautuminen työtaisteluihin on hieman muuttunut viime vuodesta. Eräiden perusteiden hyväksyntä on vähentynyt. Aiempaa hieman pienempi osa väestöstä hyväksyy poliittiseen päätöksentekoon suunnatut työtaistelut. Aiempaa pienempi osa pitää oikeutettuna työtaistelua tilanteessa, jossa työntekijöiden työtaisteluoikeutta pyritään rajoittamaan. Myös solidarisuustyötaistelut saavat hieman aiempää vähemmän kannatusta.

STTKn jäsenet antavat tukensa työtaisteluille tilanteessa, jossa jääty jälkeä palkkakehityksestä

Eri palkansaajien keskusjärjestöjen jäsenet suhtautuvat työtaisteluperusteisiin melko samalla tavoin. Eräitä eroja kuitenkin voidaan tehdä. STTKn jäsenet antavat keskimäärää useammin siunauksensa sellaisille työtaisteluille tilanteessa, jossa jääty jälkeä palkkakehityksestä.

SAKn jäsenet hyväksyvät muita useammin poliittiseen päätöksentekoon suunnatut työtaistelut. SAKn ja AKAVAn jäsenet herkistyvät silloin kun kysymys on neuvottelujen vauhdituksesta tai yksipuolisesta työolojen heikennyksistä.

Puolueiden kannattajien käsitykset ovat osaksi yllätyksellisiä. Vasemmistoliiton, SDPn ja vihreiden kannattajat erottuvat muista hieman työtaistelumuutteisemmän ajattelutapansa johdosta. Keskustalaisten ja kokoomuslaisten ymmärtämys on vähäisempää etenkin silloin, kun työtaisteluun liittyy määreitä ”poliittinen painostus” tai ”solidaarisuus”.

Mielipiteet työtaistelu-oikeudesta

Enemmistön mielestä palkansaajien työtaisteluoikeuteen ei saa puuttua

Tutkimuksessa vastaajilta tiedusteltiin näkemystä siitä, pitäisikö palkansaajien työtaisteluoikeutta maassamme rajoittaa, laajentaa vai pitää ennallaan. Selvä enemmistö (65 %) suomalaisista säilyttäisi palkansaajien työtaisteluoikeuden nykyisellään. Rajoittajia löytyy nyt neljänneksen verran (28 %). Palkansaajien työtaisteluoikeuden rajoittajien määrä on lisääntynyt vuodesta 2007 neljällätoista prosenttiyksiköllä.

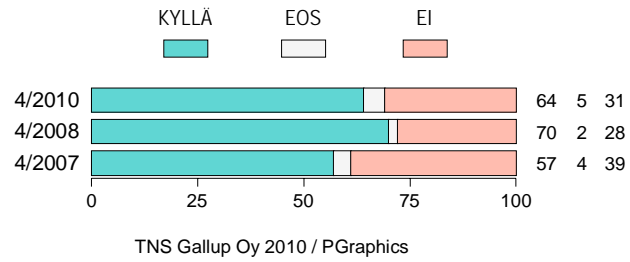
Tulokset täydentävät tietoja, joita saatiin tutkimuksessa oikeutettuja työtaisteluperusteita kysyttäessä. Enemmistö (64 %) kansasta pitää työtaistelua hyväksyttävänä vastakeinona, jos työntekijöiden oikeutta työtaisteluihin yritetään rajoittaa nykyisestä. Vajaa kolmasosa (31 %) ei hyväksynyt työtaistelua tällaisessa tilanteessa.

Lähes kaikissa väestöryhmissä enemmistö säilyttäisi työtaisteluoikeuden nykyisellään. Keskimäärää enemmän työtaisteluoikeuden rajoittajia löytyy Keskustan (48 %) ja Kokoomuksen (51 %) kannattajien parissa. Yrittäjistä vain vajaa kolmannes (31 %) rajoittaisi palkansaajien oikeutta työtaisteluihin.

Työtaisteluoikeuden säilyttäjiä on keskimäärää enemmän SDPn, Vasemmistoliiton ja vihreiden kannattajien sekä työntekijöiden keskuudesta. Ammatillisten keskusjärjestöjen jäsenten keskuudessa ollaan vahvasti nykytilaan tyytyväisiä.

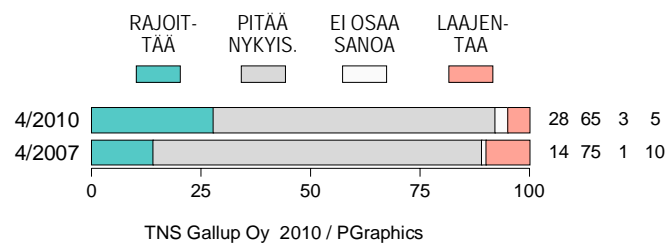
Työmarkkinailmasto 2010

Kuvio 8-t. ONKO PALKANSAAJIEN TYÖTAISTELU OIKEUTETTU: KUN TYÖNTEKIJÖIDEN TYÖTAISTELU-OIKEUTTA [2007: LAKKO-OIKEUTTA] PYRITÄÄN RAJOITTAMAAN NYKYISESTÄ (%).

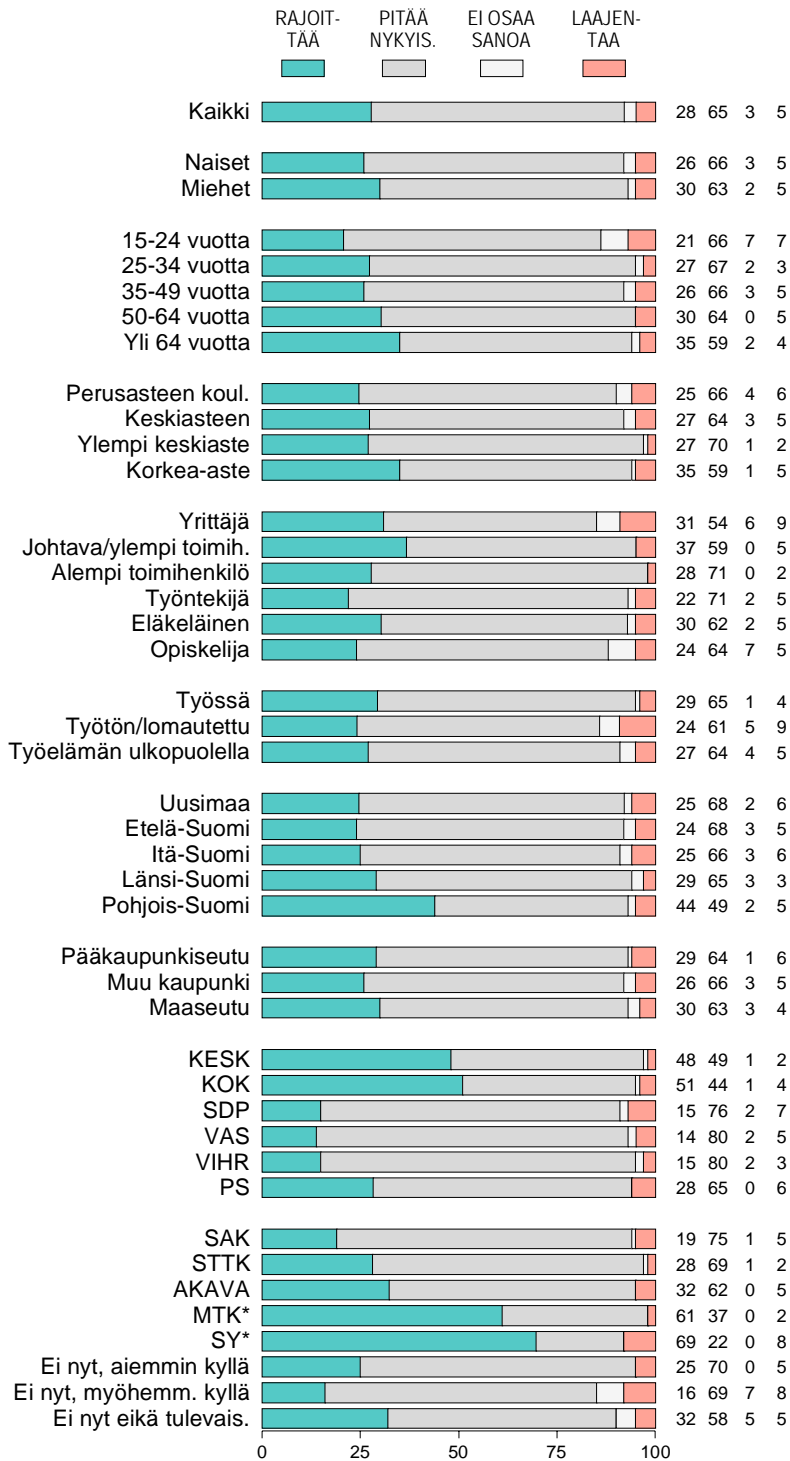
Työmarkkinailmasto 2010

Kuvio 9t. PITÄISIKÖ (TYÖTAISTELU- JA) LAKKO-OIKEUTTA MAASSAMME RAJOITTAA, LAAJENTAA VAI PITÄÄ NYKYISELLÄÄN (%).

Työmarkkinailmasto 2010

Kuvio 9. PITÄISIKÖ TYÖTAISTELU- JA LAKKO-OIKEUTTA MAASAMME RAJOITTAA, LAAJENTAA VAI PITÄÄ NYKYISELLÄÄN (%).

Suhtautuminen lakkosakkoihin on ristiriitaista

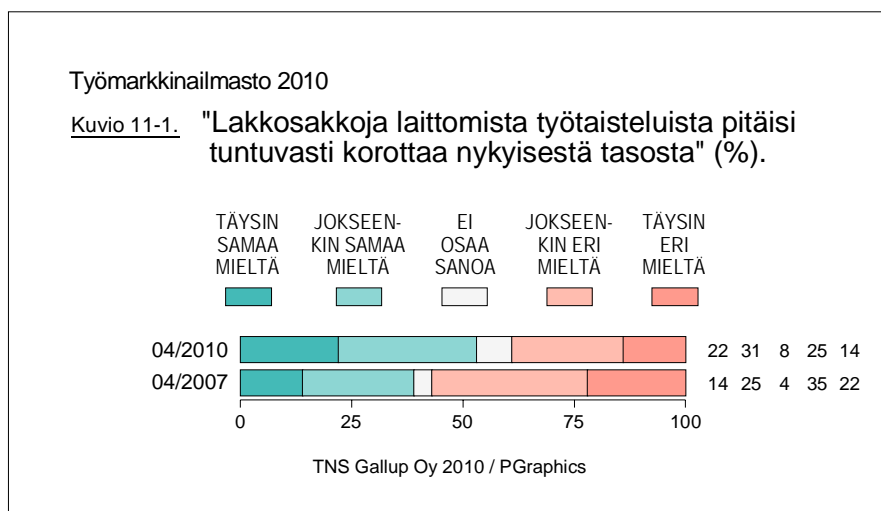
Lakkosakkojen korottamisedotus laittomista työtaisteluista saa kuitenkin taakseen enemmistön (54 %) kansalaisista. Kaksi viidestä (39 %) asennoituu torjuvasti. Lakkosakkojen korotus saa nyt kannatusta enemmän kuin vuonna 2007, jolloin asiaa kysyttiin edellisen kerran. Vuonna 2007 enemmistö (57 %) vastusti ehdotusta.

Vaikka enemmistö suhtautuu myönteisesti lakkosakkojen korottamiseen, niin samaan hengenvetoon enemmistö (52 %) ilmoittaa, että lakkosakkoihin ei ole syytä puuttua, koska laittomat lakot ovat työntekijän viimeinen keino puolustautua työnantajaa vastaan. Tulos kieli siitä, että kansalaiset suhtautuvat lakkosakkojen korottamiseen ristiriitaisesti.

Ristiriitaisesta suhtautumisesta kieli myös se, että huomattava osa ammatillisten keskusjärjestöjen jäsenistä suhtautuu periaatteessa ainakin jossain määrin myötämielisesti lakkosakkojen korottamiseen laittomista työtaisteluista. Heti samaan hengenvetoon kuitenkin todetaan perään, että lakkosakkoihin ei ole syytä puuttua, koska laittomat lakot ovat työntekijän viimeinen keino puolustautua työnantajaa vastaan.

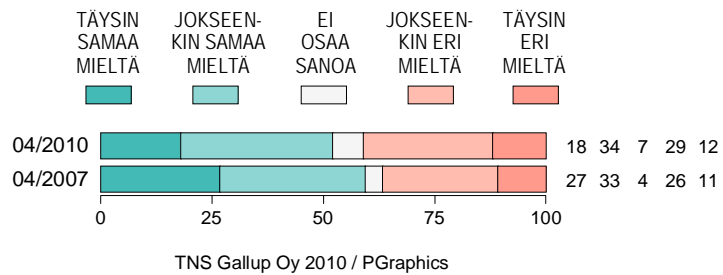
Yli puolet (54 %) kansalaisista katsoo, että luottamushenkilöiden asema ja toimintamahdollisuudet työpaikoilla tulee säilyttää nykyisellään. Luottamushenkilöiden aseman parantamista toivoo reilu kolmannes (36 %). Heikennyksiä ei kannata juuri kukaan. Niiden osuus, jotka toivovat luottamushenkilöiden aseman parantamista on vähentynyt seitsemän prosenttiyksikköä vuodesta 2007.

SAKn jäsenistä likimain joka toine olisi halukas parantamaan luottamushenkilöiden asemaa ja toimintamahdollisuuksia työpaikoilla. STTKn ja AKAVAn jäsenet tyytyvät nykytilaan. Parannuksia luottamushenkilöiden asemaan toivovat muita useammin SAKn jäsenten lisäksi työttömät ja oppositiopuolueiden kannattajat.

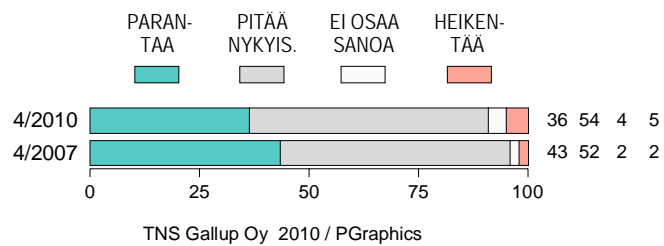
Työmarkkinailmasto 2010

Kuvio 11-2. "Lakkosakkoihin ei ole syytä puuttua, koska laittomat lakot ovat työntekijän viimeinen keino puolustautua työnantajaa vastaan" (%).

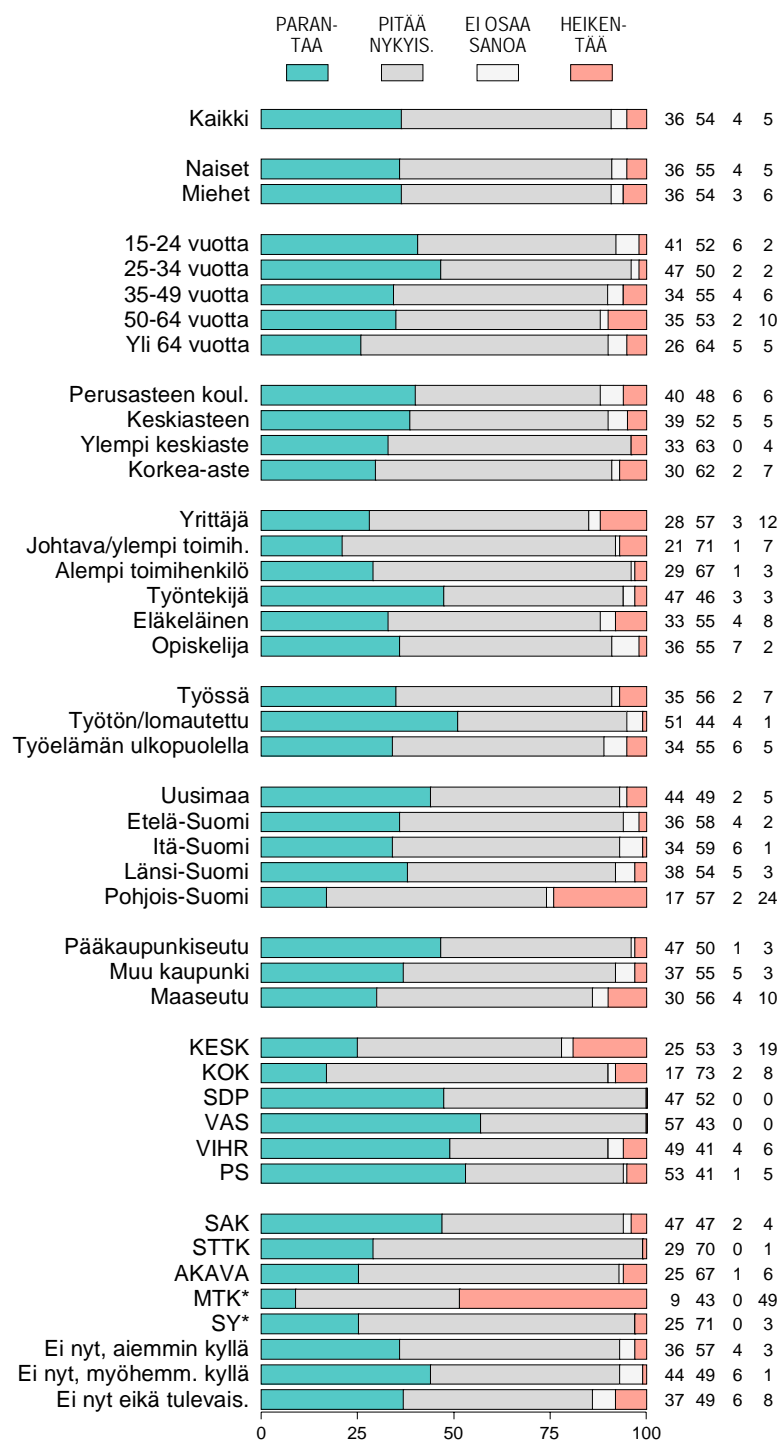
Työmarkkinailmasto 2010

Kuvio 10t. PITÄISIKÖ LUOTTAMUSHENKILÖIDEN ASEMAA JA TOIMINTAMAHDOLLISUUKSIA TYÖPAIKOILLA HEIKENTÄÄ, PARANTAA VAI PITÄÄ NYKYISELLÄÄN (%).

Työmarkkinailmasto 2010

Kuvio 10. PITÄISIKÖ LUOTTAMUSHENKILÖIDEN ASEMAA JA TOIMINTAMAHDOLLISUUKSIA TYÖPAIKOILLA HEIKENTÄÄ, PARANTAA VAI PITÄÄ NYKYISELLÄÄN (%).

Käsitykset suomalaisten yritysten yhteiskuntavastuusta – onko sitä?

SAKn ja STTKn jäsenet peräänkuuluttavat vastuuta henkilöstöstä

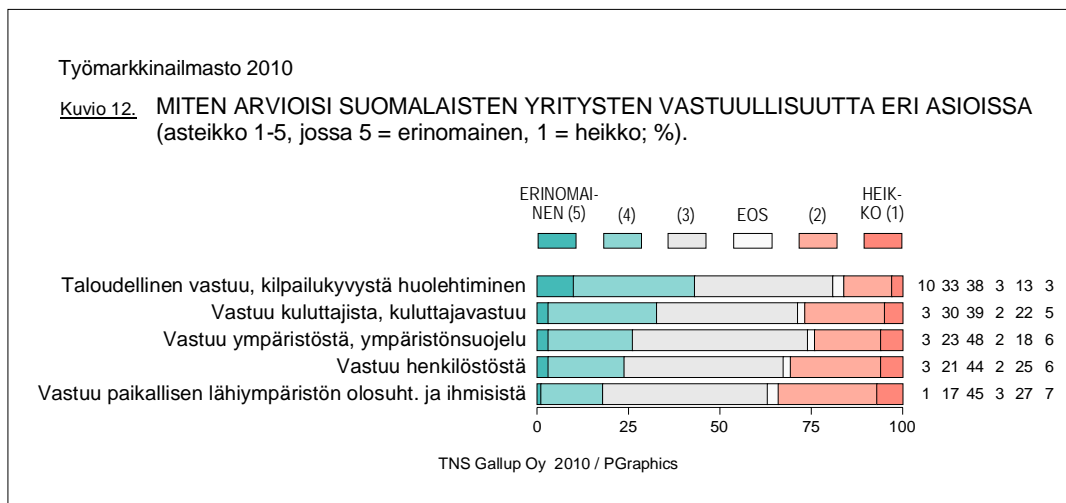
Viimeksi kuluneiden vuosien aikana on maassamme keskusteltu yritysten yhteiskuntavastuusta. Keskustelu on saanut kiihkeitä sävyjä etenkin silloin kun julkisuuteen on tullut irtisanomisilmoituksia, joiden perustelut asetettu kyseenalaisiksi.

Vastaajat arvioivat tutkimuksessa yritysten yhteiskuntavastuuta viidessä eri asiassa. Arviot annettiin viisiportaisella asteikolla, jossa arvosana viisi tarkoitti erinomaista yhteiskuntavastuuta ja arvosana neljä heikkoa.

Jos arvosanat neljä ja viisi tulkitaan yritysten yhteiskuntavastuun kannalta hyväksi arvioiksi, niin enemmistö ei anna yhdessäkään kysytyssä asiassa erinomaisia tai lähellä sitä olevia arvioita. Parhaat arvosanat suomalaiset yritykset saavat taloudellisesta vastuusta, kilpailukyvyistä huolehtimisesta. Tässä asiassa reilu kaksi viidesosaa (43 %) antaa tunnustusta. Toinen asia, jossa yrityksiä kiitellään ainakin jossakin määrin, on vastuu kuluttajista, kuluttajavastuu (33 %).

Enemmässä määrin arvostelua yritysten suuntaan kohdentuu, kun kysytään vastuuta henkilöstöstä ja vastuuta paikallisen lähiympäristön olosuhteista ja ihmisistä. Näissä asioissa noin kolmannes antaa heikkoja arvosanoja yrityksille ja enemmän kuin kaksi viidestä enemmänkin ”välttäviä”.

Suomalaisten yritysten vastuu henkilöstöstä hiertää etenkin työntekijöitä, SAKn ja STTKn jäseniä. Nuoret alle 25-vuotiaat, yrittäjät ja ylempät toimihenkilöt suhtautuvat asiaan huomattavasti valoisammin.

Palkitsemisen oikeudenmukaisuuteen löytyy luottamusta eniten nuorten ja opiskelijoiden keskuudesta

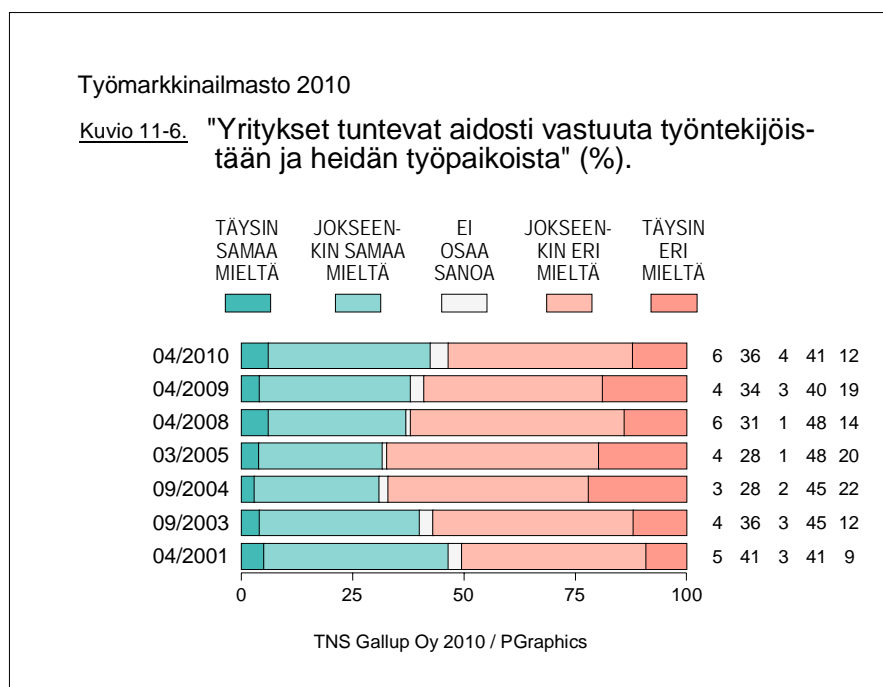
Enemmistö (53 %) kansalaisista ei usko yritysten tuntevan aitoa vastuuta työntekijöistään ja heidän työaikoistaan. Enemmän kuin kaksi viidestä (42 %) antaa yrityksille tässä asiassa tunnustusta. Luottamus yrityksiä kohtaan on tässä asiassa hieman suurempaa kuin vuosi sitten. Korkeimmillaan epäluottamus on ollut vuonna 2005.

Enemmistö (53 %) suomalaisista torjuu ajatuksen, että 'yritykset maassamme palkitsevat työntekijöitä oikeudenmukaisesti niistä ponnistuksista, joita he tekevät yritysten kannattavuuden parantamiseksi. Yritysten palkitsemisen oikeudenmukaisuuteen uskoo enemmän kuin kaksi viidestä (42 %). Usko oikeudenmukaiseen palkitsemiseen on nyt korkeammalla tasolla kuin vuonna 2009.

Työntekijät ja alemmat toimihenkilöt ovat kriittisimpiä eri ammattiryhmistä suhtautumisessa yritysten oikeudenmukaisuuteen palkitsemisessa. Suomalaisten yritysten oikeudenmukaisuuteen uskovat voimakkaimmin nuoret alle 25-vuotiaat ja opiskelijat.

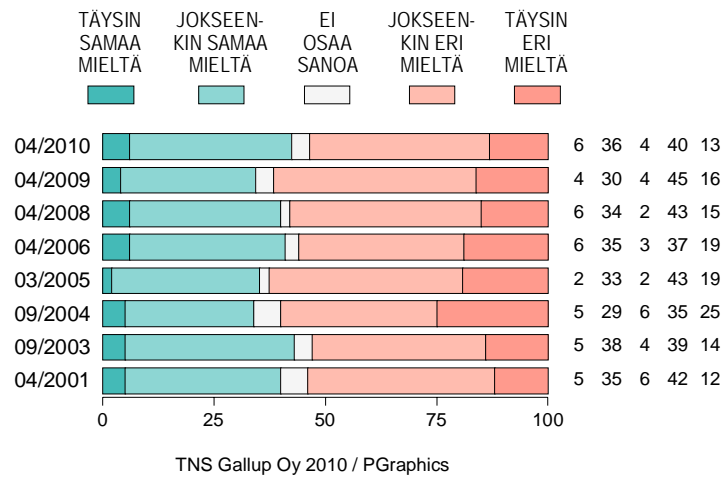
Väittämän 'yritykset ajavat nykyisin vain omaa etuaan välittämättä yhteisestä hyvästä' hyväksyy 60 prosenttia suomalaisista. reilu kolmannes (37 %) torjuu väittämän. Torjuntaa ilmentävät mielipiteet ovat hieman yleistyneet vuodesta 2009.

Lähes kaksi kolmesta (63 %) on sitä mieltä, että 'yritysjohdon puheet palkkamaltista ja uhrauksista ovat epäuskottavia, koska he ajavat vain itselleen lisäetuja'. Mielipide ei ole yhtä voimakas kuin vuosi sitten keväällä. Kokonaisuudessaan tulokset kielivät siitä, että luottamus yritysten vastuuseen työntekijöistä olisi hiveneren vahvistunut viimeksi kuluneen vuoden aikana.

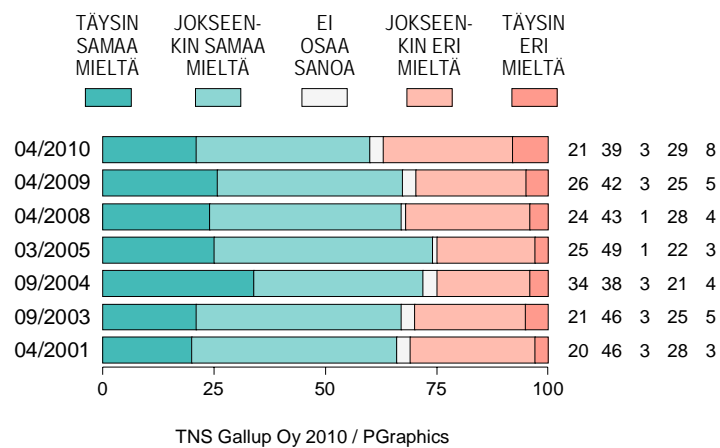
Työmarkkinailmasto 2010

Kuvio 11-4. "Yritykset maassamme palkitsevat työntekijöitä oikeudenmukaisesti niistä ponnistuksista, joita he tekevät yritysten kannattavuuden parantamiseksi" (%).

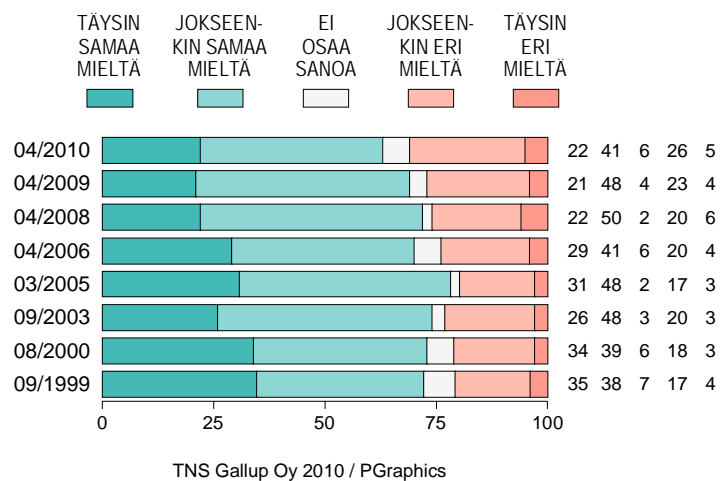
Työmarkkinailmasto 2010

Kuvio 11-5. "Yritykset ajavat nykyisin vain omaa etuaan välittämättä yhteisestä hyvästä" (%).

Työmarkkinailmasto 2010

Kuvio 11-3. "Yritysjohdon puheet palkkamaltista ja joustamisesta* ovat epäuskottavia, koska he ajavat vain itselleen lisäetuja" (%).

*Kysymysmuoto osittain muuttunut. 2009 tutkimuksessa: 'maltista ja uhrauksista', 2008: 'palkkamaltista ja joustamisesta' ja 2006 ja 2005: 'maltista'; 2003: 'maltista ja uhrauksista'.

Millä tasolla asioista tulisi vastaisuudessa sopia

Irtisanomissuojasta, tasa-arvosta ja muutosturvasta sovittava keskusjärjestötasolla tai alakohtaisesti

Tutkimuksessa vastaajien tuli ottaa kantaa erilaisiin työsuhteen ehtoja koskeviin asioihin. Arvioitavat luonnehdinnat sivusivat palkkausta, palkankorotuksia ja työaikoja. Arvioitavia asioita oli kaikkiaan kolmetoista. Vastaajien tehtävä oli sanoa, millä tasolla eri asioista tulisi vastaisuudessa sopia.

Tuloksista käy ilmi, että kansalaisilla ei ole yksimielistä näkemystä siitä, millä tasolla asioista tulisi sopia. Mikä kelpaisi yhdelle, ei kelpaa toiselle. Löytyy neljä asiaa kolmestatoista, joissa enemmistö sopisi asioista joko keskusjärjestötasolla tai ainakin alakohtaisesti. Nämä asiat ovat irtisanomissuoja, tasa-arvo, muutosturva ja luottamushenkilöiden asema.

Monet asiat kysytyistä ovat sellaisia, joissa kansalaisten enemmistö hyväksyy sopimisen joko työpaikkatasolla tai henkilötasolla yksittäisen ihmisen ja työnantajan edustajan kesken. Tällaisia asioita, joita voitaisiin sopia työpaikoilla ovat työn ja perhe-elämän yhteensovittamiseen liittyvät asiat, lomat, työhyvinvoinnin kehittäminen, palkansaajien koulutus sekä työaika ja työajan joustot.

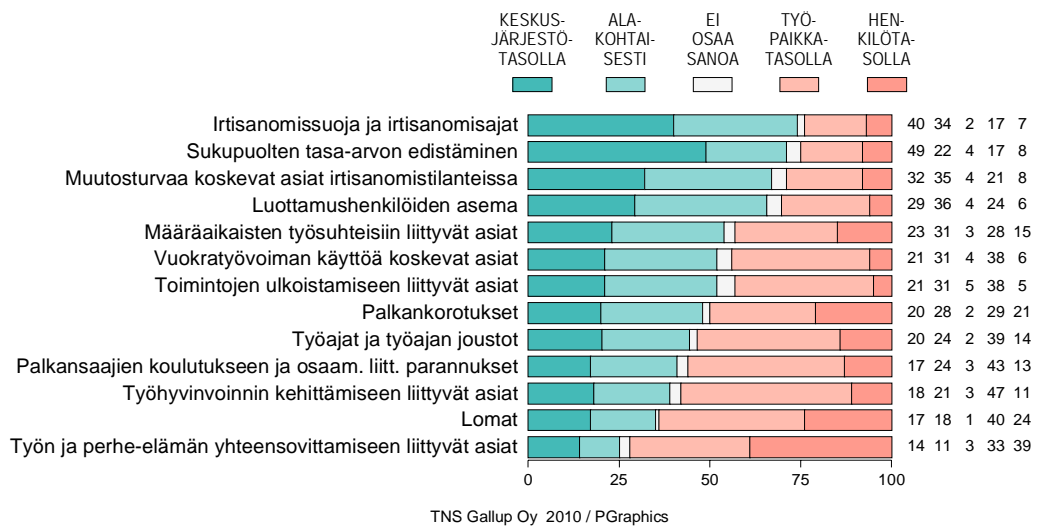
Puolet kansasta sopisi palkankorotuksista työpaikoilla, toinen puoli keskusjärjestötasolla tai alakohtaisesti

Merkillepantavaa tuloksissa on se, että palkankorotuksista sopiminen synnyttää mielipidehajontaa. Puolet (48 %) sopisi palkankorotuksista keskusjärjestötasolla tai alakohtaisesti. Toinen puoli (50 %) katsoo, että palkankorotuksista tulee sopia työpaikoilla.

Palkansaajien keskusjärjestöjen jäsenten enemmistö sopisi palkankorotuksista keskusjärjestötasolla tai alakohtaisesti. Etenkin STTKn ja AKAVAn jäsenet ovat tätä mieltä. Sensijaan SAKn jäsenet eivät ole aivan yhtä vakuuttuneita asiasta. SAKn jäsenistä enemmän kuin kaksi viidestä (43 %) hoitaisi palkankorotuksista sopimisen tavalla tai toisella työpaikoilla. STTKn ja Akavan jäsenten keskuudessa työpaikkatasoiseen sopimiseen on vähemmän suosittua kuin SAKn jäsenten parissa.

Työmarkkinailmasto 2010

Kuvio 13. MILLÄ TASOLLA SEURAAVISTA ASIOISTA TULISI SOPIA VASTAISUUDESSA* (%).

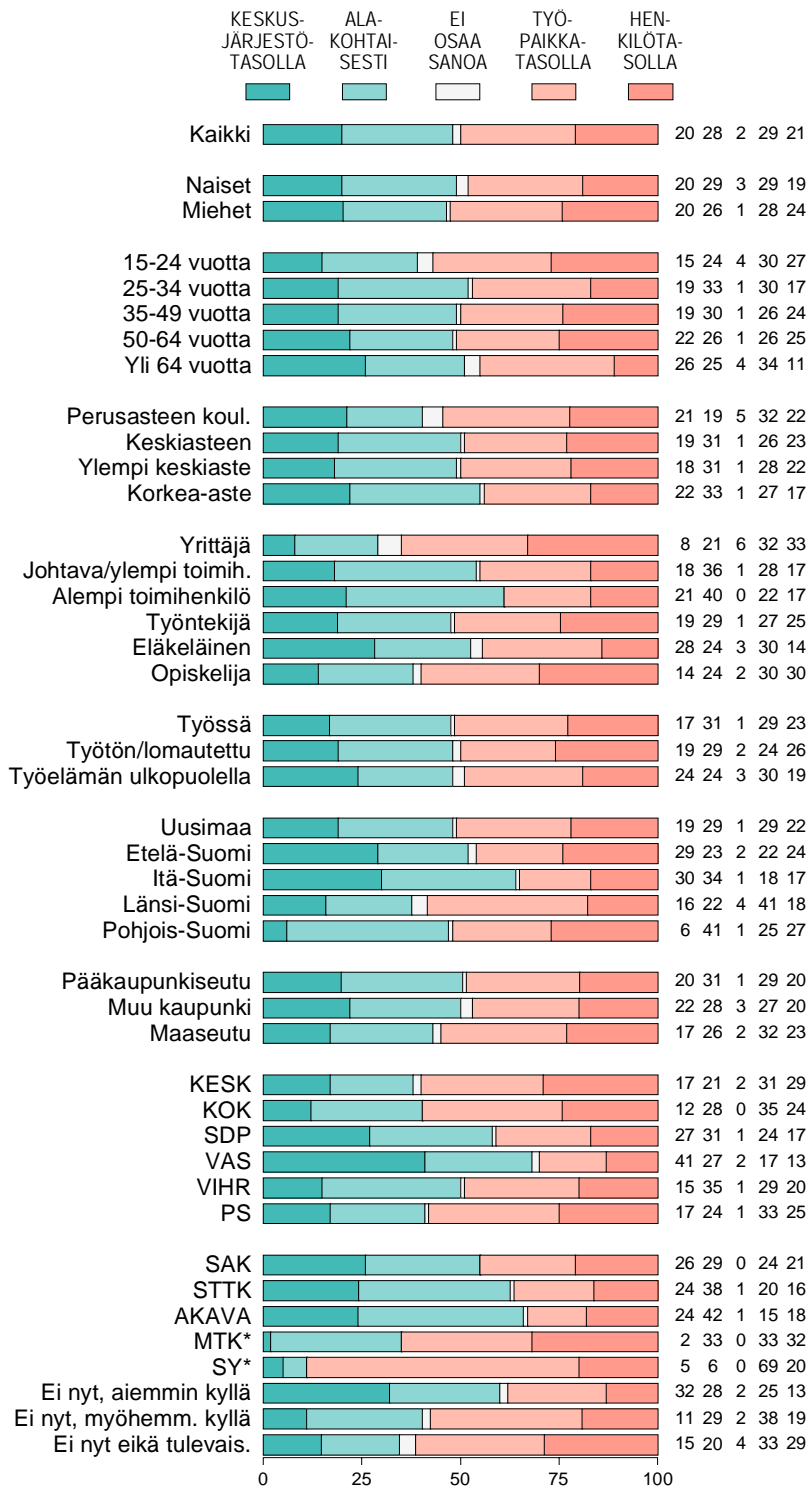

*Vastausvaihtoehdot täydellisinä:

- Palkansaajia ja työnantajia edustavat keskusjärjestöt ja sopivat raamit kaikkia aloja koskien
- Yksittäiset ammattiliitot ja työnantajajärjestöt sopivat asiasta omalla alallaan
- Asiasta sovitaan työpaikka- tai yritystasolla työntäjän ja henkilöstön edustajien kesken
- Asiasta sovitaan henkilötasolla yksittäisen ihmisen ja työnantajan edustajan kesken

Työmarkkinailmasto 2010

Kuvio 13-3. MILLÄ TASOLLA ASIOISTA TULISI SOPIA: PALKANKOROTUKSET (%).

Mielipiteet keinoista turvata julkisen sektorin talous

Valtaosa kansasta tyrmää eläkkeiden ja sosiaalietuuksien leikkaamisen

Tutkimuksessa sivuttiin myös sitä, miten julkisen sektorin talous turvataan tulevaisuudessa. Asiaa lähestyttiin seuraavalla kysymyksenasettelulla.

”Julkiset menot, pitää kattaa tavalla tai toisella. Pääosa julkisista menoista kohdentuu hyvinvointipalveluiden ylläpitämiseen. Taloustaantuma on heikentänyt valtion ja kuntien taloutta. Lisäksi ihmisten eliniän kasvu ja työikäisen väestönosan pieneminen aiheuttaa suuria ongelmia julkisten palveluiden rahoituksen turvaamiseksi vastaisuudessa. Mitkä seuraavista keinoista turvata julkisen sektorin talous ovat sellaisia, jotka hyväksyisitte?”

Suomalaiset suhtautuvat varauksellisesti suurimpaan osaan esitetyistä keinoista turvata julkisen sektorin talous. Vain kolme keinoa kahdestatoista hyväksytään. Enemmistö kansalaisista hyväksyy työurien pidentämisen työhyvinvointia parantamalla (73 %), opiskeluun hakeutumisen nopeuttamisen ja opiskeluaikojen lyhentämisen (73 %) ja julkisen omaisuuden myymisen (62 %). Kaikki muut keinot maistuvat enemmistölle pahalta.

Valtaosa kansasta tyrmää eläkkeiden (94 %) ja sosiaalietuuksien (82 %) leikkaamisen keinoina turvata julkisen sektorin talous. Selvä enemmistö suhtautuu kielteisesti myös siihen, että valtion ja kuntien palveluksessa olevan henkilöstön palkkoja alennettaisiin (76 %), velkaantumista lisätäisiin (76 %) tai työuria pidennettäisiin eläkeikää korottamalla (75 %).

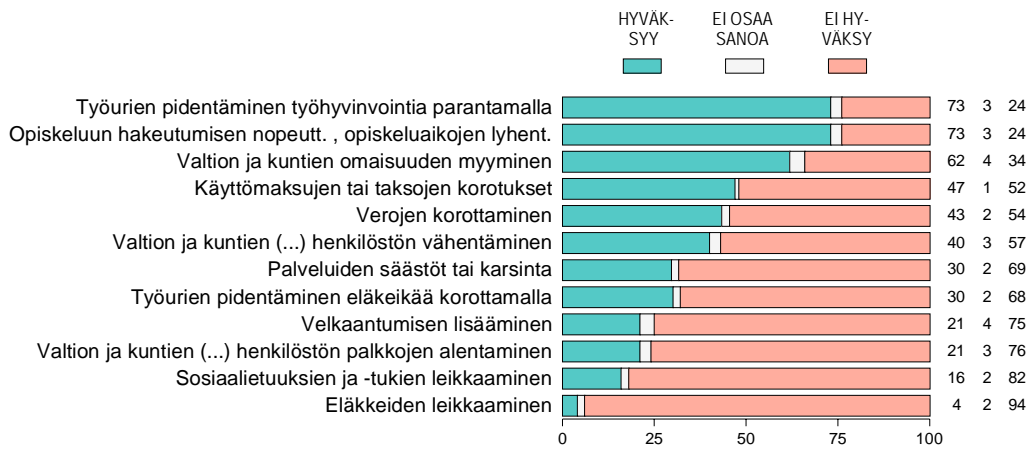
Käyttömaksujen ja verojen korotukset jakavat kansan kahtia

Enemmän hajontaa mielipiteisiin syntyy silloin kun kysytään verojen korottamisesta tai käyttömaksujen ja taksojen korottamisesta. Puolet (47 %) väestöstä hyväksyy käyttömaksujen korotukset ja puolet (52 %) vastustaa. Verojen korotuksiin suostuu enemmän kuin kaksi viidestä (43 %).

Palkansaajien keskusjärjestöjen jäsenillä on hieman erilaisia painotuksia näkemyksissä keinoista turvata julkisen sektorin talous. SAKn jäsenet suhtautuvat moniin keinoihin varauksellisemmin kuin kansa keskimäärin. AKAVAn jäsenet puolestaan suhtautuvat useisiin keinoihin pääsääntöisesti myötämielisemmin kuin SAKn ja STTKn jäsenet. Kuitenkin asiat, joita valtaosa kansasta vastustaa, kuuluvat myös akavalaisten inholistan kärkeen.

Työmarkkinailmasto 2010

Kuvio 14. MITKÄ SEURAAVISTA KEINOISTA TURVATA JULKISEN SEKTORIN TALOUS OVAT SELLAISIA, JOTKA ITSE HYVÄKSYISI (%).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Miten kansalaiset loisivat uusia työpaikkoja maahanme?

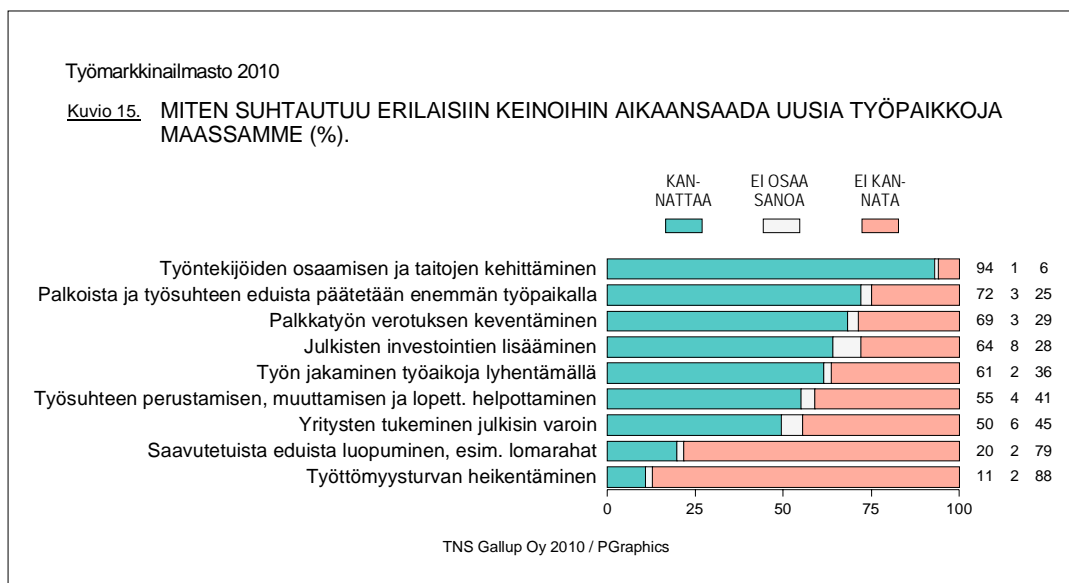
Työsuhteen eduista saa päättää enemmän työpaikoilla, mutta työttömyysturvaa ei saa heikentää eikä saavutetuista eduista luovuta

Tutkimuksessa vastaajilta kysyttiin, miten he suhtautuvat eri keinoihin aikaansaada uusia työpaikkoja maassamme. Kaikkiaan vastaajat ottivat kantaa yhdeksään eri keinoon.

Enemmistö kansasta kannattaa seitsemää keinoa yhdeksästä esitetystä. Eniten kannatusta saa työntekijöiden osaamisen ja taitojen kehittäminen (94 %). Valtaosan mielestä paikallisen, yritystasoisin sopimisen edistäminen siten, että palkoista ja työsuhteen eduista päätetään enemmän työpaikoilla, olisi hyvä asia (72 %). Enemmistö olisi valmis myös verojen alentamiseen, julkisten investointien lisäämiseen ja työn jakamiseen, jos sillä tavalla saataisiin aikaan uusia työpaikkoja.

Kaksi asiaa on sellaisia, jotka kansalaiset tyrmäävät. Työttömyysturvaa ei saa heikentää (88 %) eikä saavutetuista eduista (esim. lomarahat) olla valmiita luopumaan (79 %) edes siinä tapauksessa, että uusia työpaikkoja syntyisi.

Yritysten tukeminen julkisin varoin on asia, joka jakaa kansan kahtia. Puolet (50 %) kannattaa ja vajaat puolet (45 %) epäilee keinoon hyödyllisyyttä. Yritysten tukeminen julkisista varoista viehättää nuorta osaa väestöstä ja heikommin koulutettuja kansalaisryhmiä.

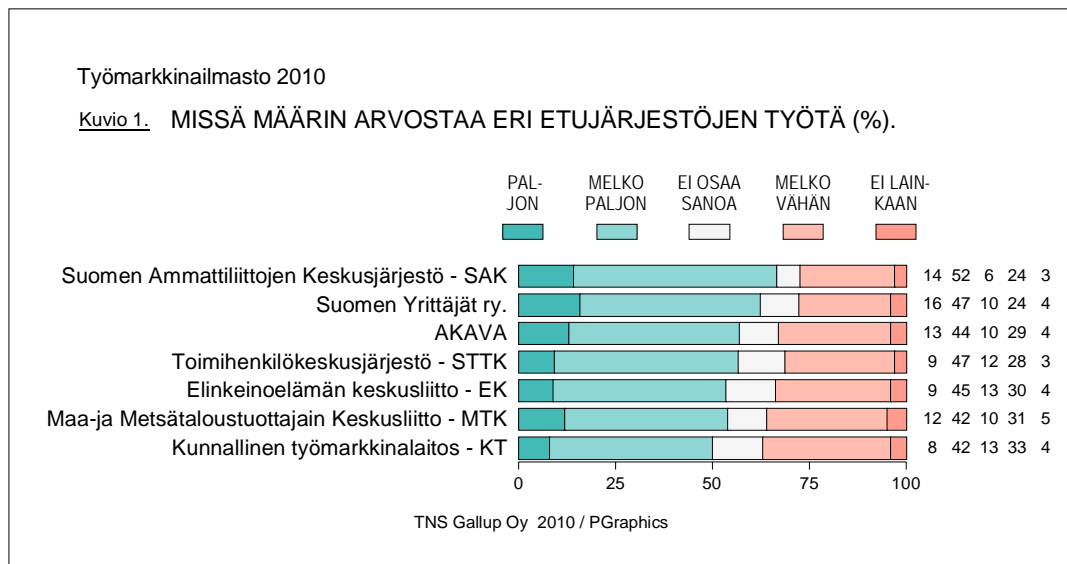
Mikä on etujärjestöjen arvostus?

Kevään 2010 tapahtumat eivät ole syöneet etujärjestöjen arvostusta

Enemmistö suomalaisista arvostaa kaikkia etujärjestöjä. Kaksi kolmesta suomalaisesta (66 %) sanoo arvostavansa SAKn työtä - 14 prosenttia arvostaa paljon, 52 prosenttia melko paljon. SAKn jälkeen arvostuksessa kakkosena tulee Suomen yrittäjät (63 %).

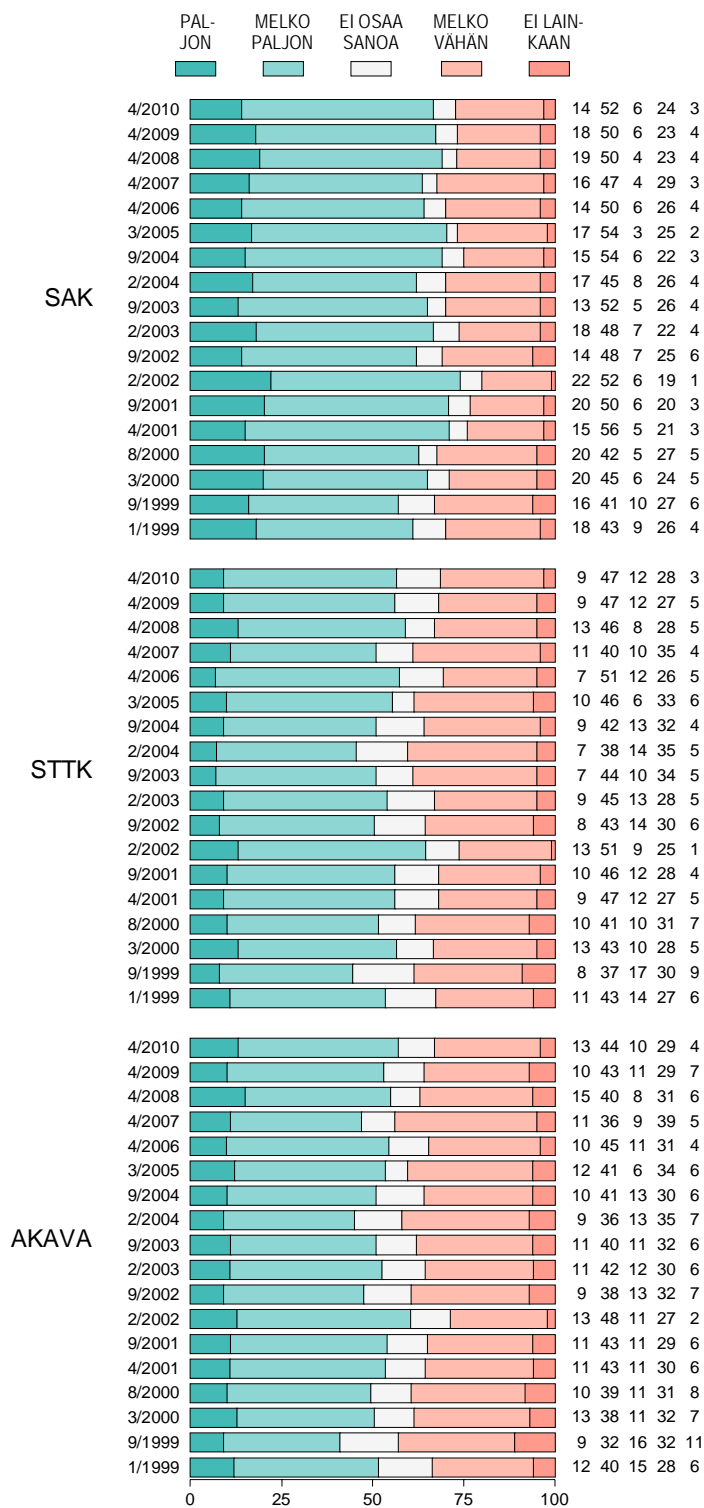
AKAVA on arvostuslistalla kolmantena (57 %) ja käytännössä samalla tasolla on STTK (56 %). EK (54 %) ja MTK (54 %) nauttivat jokseenkin samantasoista arvostusta. Enemmistön arvostamia on myös Kunnallinen työmarkkinalaitos (50 %).

Palkansaajien keskusjärjestöjen työtä koskeville arvioille on ollut ominaista tietty sahausliike. Sen enempää ala- kuin ylämäkikään ei ole jatkunut pitkään. Nyt AKAVAn, Suomen yrittäjien, Elinkeinoelämän keskusliiton, MTKn ja ja kunnallisen työmarkkinalaitoksen arvostus on suu-
rempaa kuin vuosi sitten. SAKta ja STTKta arvostavien osuus on kutakuinkin ennallaan. Kevään 2010 työmarkkinaselkkaukset eivät näytä syöneen keskeisten etujärjestöjen arvostusta.

Työmarkkinailmasto 2010

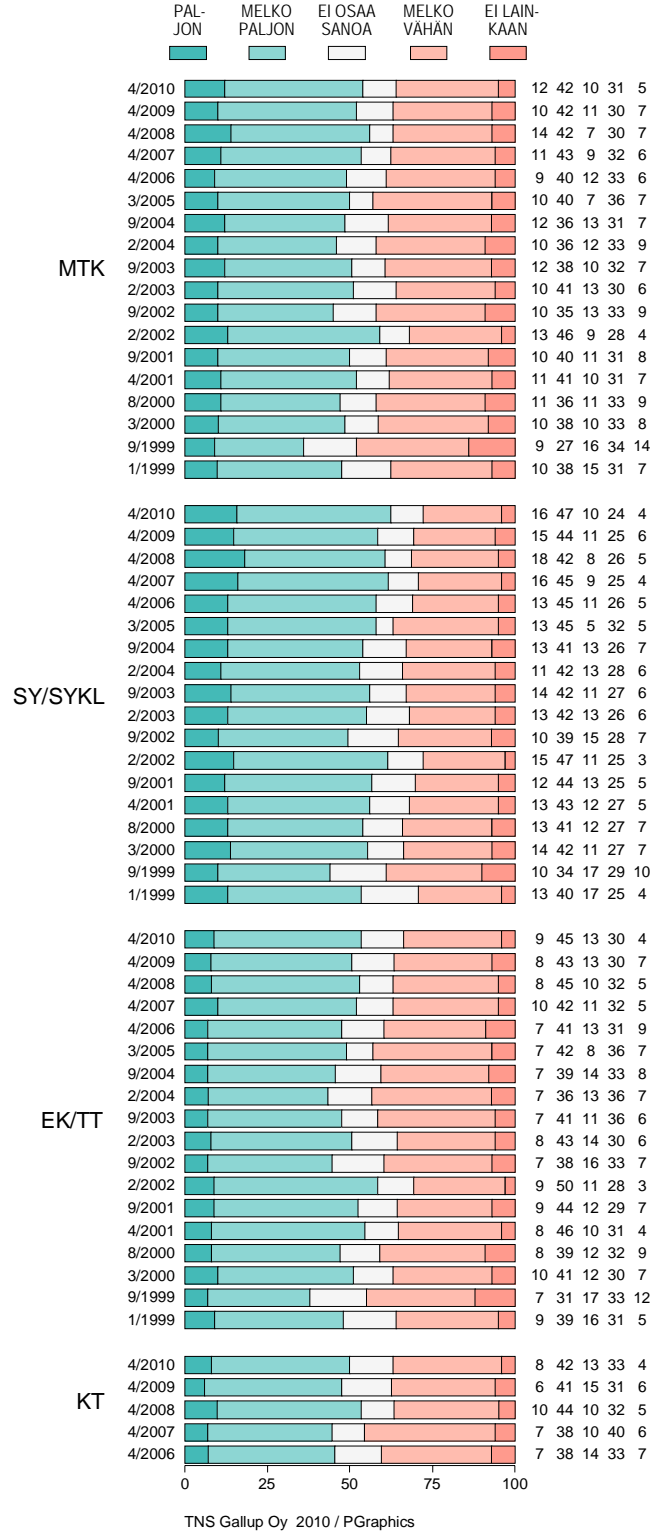
Kuvio 1t1. MISSÄ MÄÄRIN ARVOSTAA ERI ETUJÄRJESTÖJEN TYÖTÄ (%).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Työmarkkinailmasto 2010

Kuvio 1t2. MISSÄ MÄÄRIN ARVOSTAA ERI ETUJÄRJESTÖJEN TYÖTÄ (%).

Ylemmät toimihenkilöt arvostavat AKAVAn työtä aiempaa enemmän

SAKta arvostetaan eri väestöryhmien keskuudessa varsin laajalti. Keskimäärää enemmän SAK saa arvostusta osakseen ikääntyneiltä, ylemmiltä ja alemmilla toimihenkilöiltä sekä vasemmistopuolueiden kannattajilta. SAKn ja STTKn jäsenet arvostavat SAKn työtä. Yrittäjät ja opiskelijat ovat ryhmiä, joissa näkyvä vähemmistö suhtautuu varauksellisesti SAKn työhön. Akavalaiset ovat kääntäneet vuoden sisällä kelkkansa suhteessa SAKhon ja arvostavat nyt aiempaa vähemmän.

STTKn työn arvostus on suurta alempien toimihenkilöiden (73 %) keskuudessa. Etenkään yrittäjät eivät noteeraa STTKta kovinkaan korkealle, kuten eivät muitakaan palkansaajien keskusjärjestöjä. Kaikkien puolueiden kannattajat arvostavat STTKta varsin paljon. SDPn kannattajat suhtautuvat järjestöön myönteisimmin; 69 prosenttia arvostaa sitä vähintään melko paljon. Keskuksen kannattajista vastaavasti ajattelee 58 % ja Kokoomuksen kannattajista 54 %.

AKAVAn arvostus on korkealla ylempien toimihenkilöiden sekä korkeasti koulutettujen keskuudessa. Ylempien toimihenkilöiden keskuudessa AKAVAn arvostus on lisääntynyt vuoden takaisesta. Ylemmät toimihenkilöt arvostavat järjestön toimia nyt jopa enemmän kuin SAKn työtä. Eri puolueiden kannattajista AKAVA saa eniten pisteitä Kokoomukselta ja vihreiltä.

STTKn ja AKAVAn jäsenet arvostavat oman keskusjärjestön työtä enemmän kuin vuosi sitten

Taulukkoon 1. on kerätty palkansaajien keskusjärjestöjen jäsenten arviot omastaan ja kahdesta muusta keskusjärjestöstä. Kullakin sarakkeella kerrotaan kyseisen järjestön jäsenten ilmaisema arvostus riveillä mainituista keskusjärjestöistä.

Luvut ovat peräisin laskutoimituksesta, jossa ensin laskettiin yhteen myönteistä ajattelutapaa kuvaavien vaihtoehtojen prosenttiosuudet. Tämän jälkeen tehtiin sama kielteisille mielipiteille ja vähennettiin ne myönteisistä.

Itseisarvoltaan suuri ja etumerkiltään positiivinen luku tarkoittaa siten sitä, että ko. järjestön jäsenissä on selvästi enemmän myönteisesti kuin kielteisesti ajattelevia, negatiivisella etumerkillä varustetut, itseisarvoltaan vastaavankokoiset luvut viittaavat tilanteen olevan päinvastainen. Arviot ”omasta” organisaatiosta on lihavoitu.

Kaikilla kolmella palkansaajien keskusjärjestöllä on paljon enemmän järjestöä arvostavia jäseniä kuin ei-arvostavia. SAKn jäsenten omaan keskusjärjestöön kohdistama arvostus on samalla tasolla kuin vuosi sitten. STTKn ja AKAVAn jäsenten arvostus omaa keskusjärjestöä kohtaan on lisääntynyt. Tällä haavaa STTKn ja AKAVAn jäsenet arvostavat omaa keskusjärjestöään ainakin yhtä paljon kuin SAKn jäsenet.

Taulukko 1. Palkansaajien keskusjärjestöjen jäsenten järjestöihin kohdistama arvostus vuosina 2003-2010 (paljon+melko paljon osuudet miinus melko vähän+ei lainkaan osuudet).

	SAK	STTK	AKAVA
• SAK 2003.....	+53	+49	+32
• SAK 2004.....	+67	+54	+40
• SAK 2005.....	+72	+57	+59
• SAK 2006.....	+55	+38	+34
• SAK 2007.....	+65	+43	+60
• SAK 2008.....	+74	+51	+32
• SAK 2009.....	+71	+41	+61
• SAK 2010.....	+69	+68	+42
• STTK 2003.....	+21	+48	+30
• STTK 2004.....	+18	+61	+18
• STTK 2005.....	+22	+67	+44
• STTK 2006.....	+14	+50	+51
• STTK 2007.....	+15	+63	+50
• STTK 2008.....	+23	+53	+23
• STTK 2009.....	+23	+58	+24
• STTK 2010.....	+38	+70	+55
• AKAVA 2003.....	+14	+27	+50
• AKAVA 2004.....	+3	+42	+65
• AKAVA 2005.....	+9	+40	+62
• AKAVA 2006.....	+13	+22	+64
• AKAVA 2007.....	-11	+29	+51
• AKAVA 2008.....	+9	+20	+53
• AKAVA 2009.....	+5	+23	+66
• AKAVA 2010.....	+26	+39	+80

Miten palkansaajien keskusjärjestöt ajavat jäsenkunnan etuja?

Keskusjärjestöjen arvosanat jäsentensä etujen ajamisessa ovat aiempaa parempia

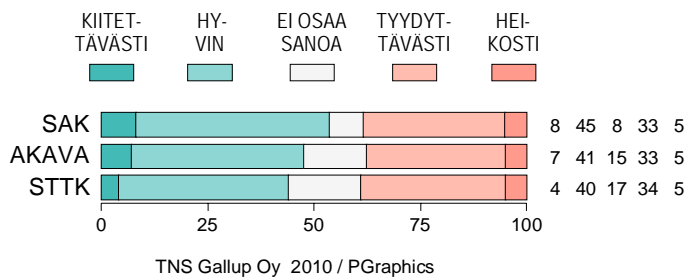
Haastatellut arvioivat palkansaajakeskusjärjestöjen SAKn, STTKn ja AKAVAn onnistumista jäsenkunnan etujen ajamisessa. Kutakin järjestöä arvioitiin neliportaisella asteikolla - kiitettävästi, hyvin, tyydyttävästi tai heikosti.

Kaikkien keskusjärjestöjen arvioidaan ajaneen jäsenkuntansa etuja vähintään tyydyttävästi. Heikkoja arvosanoja annetaan erittäin vähän. Mikäli tarkastellaan kiitettävän ja hyvän arvosanan antaneiden osuutta, niin vähintään hyvän arvion jäsenkuntansa etujen ajamisesta SAKlle antaa 53 prosenttia vastaajista ja AKAVAlle 48 prosenttia.

STTK onnistuminen arvioidaan hieman vaatimattomammaksi kuin AKAVAn ja SAKn. Reilu kaksi viidesosaa (44 %) arvioi STTK:n onnistuneen edunvalvonnassa vähintäänkin hyvin.

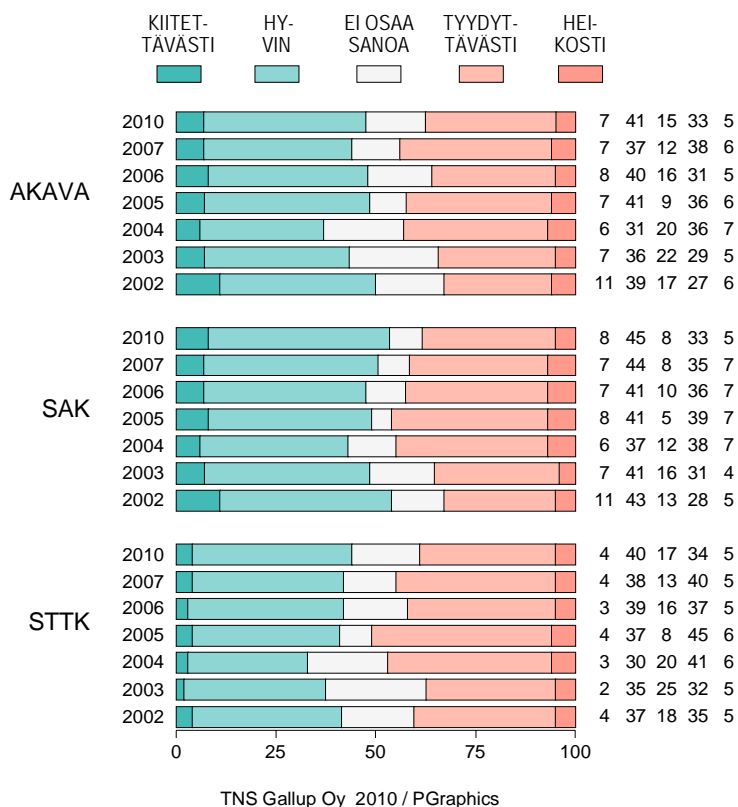
Työmarkkinailmasto 2010

Kuvio 3. KUINKA PALKANSAAJAKESKUSJÄRJESTÖT OVAT ONNISTUNEET JÄSENKUNTANSA ETUJEN AJAMISSESSA VIIME VUOSINA (%).

Työmarkkinailmasto 2010

Kuvio 3t. KUINKA PALKANSAAJAKESKUSJÄRJESTÖT OVAT ONNISTUNEET JÄSENKUNTANSA ETUJEN AJAMISSESSA VIIME VUOSINA (%).

Vuodesta 2007 mielikuvat ovat muuttuneet jonkin verran. Kaikki keskusjärjestöt saavat kiitosta jäsentensä etujen ajamisesta hieman aiempaa enemmän.

SAKn jäsenet suhtautuvat suhtautuvat oman keskusjärjestönsä tuloksellisuuteen varauksellisesti enemmän kuin STTKn ja AKAVAn jäsenet. SAK:n jäsenten varauksellisuus on lisääntynyt. Sensijaan STTKn ja AKAVAn jäsenet ovat aiempaa tyytyväisempiä.

Vierasarvioista käy ilmi se, että STTKn ja AKAVAn jäsenet ihastelevat SAKta. SAK:n jäsenet ovat kriittisiä kaikkia keskusjärjestöjä arvioidessaan.

Taulukko 2. Palkansaajien keskusjärjestöjen jäsenten käsitykset siitä, miten keskusjärjestöt ovat onnistuneet jäsenkunnan etujen ajamisessa. Niiden osuus, joiden mielestä onnistuminen on kiitettävää tai hyvää tasoa.

	SAK		STTK		AKAVA	
	-07 %	-10 %	-07 %	-10 %	-07 %	-10 %
• SAK.....	49	44	64	64	74	64
• STTK.....	41	36	53	57	50	56
• AKAVA.....	42	42	57	55	51	60

Etujärjestöjen imago

Etujärjestöt eivät kansalaisten mielestä puutu asioihin, jotka eivät niille kuulu

Suomalaisten mielikuvia etujärjestöistä selvitettiin tutkimuksessa useammalla erillisellä kysymyksenasettelulla. Järjestöjen ominaisuusprofiilia selvitettiin ns. attribuutiteknikkaa käyttäen. Vastaajien tuli ilmoittaa kaikki ne ominaisuudet, jotka sopivat kuvaamaan ao. järjestöjä.

Järjestöjen kuvaa voidaan tarkastella joko suhteessa itseensä eli vertailemalla eri ominaisuuksien sopivuutta ilmaisevien prosenttilukujen suuruusjärjestyksestä tai suhteessa muihin järjestöihin. Nämä erilaiset tarkastelunäkökulmat antavat osaksi erilaisen tuloksen siksi, että vaikka jokin ominaisuus osoittautuisi leimalliseksi jollekin järjestölle, se saattaa kuitenkin olla vielä tyypillisempi jollekin toiselle. Tässä raportissa yritetään kiinnittää huomiota näihin molempiin näkökulmiin.

Myös muutostarkastelussa vertailua on hyvä suorittaa. Joskus saattaa kaikkien järjestöjen imago olla parantunut. Tärkeäksi tällaisessa tilanteessa tulee se, kuka on kohottanut kasvojaan kaikkein eniten.

Jos ajatellaan, että kyky synnyttää kansalaisissa ylipäättään mielikuvia on myönteinen piirre, palkansaajien keskusjärjestöjen tilanne on vähintään kohtalainen. Niiden asema kansalaisten keskuudessa on vakaa. SAK:n voimakas asema heijastuu tuloksiin siten, että siihen liitetään kaikkein yleisimmin melkein kaikki esitetyt ominaisuudet, ovatpa ne sitten positiivisia tai negatiivisia.

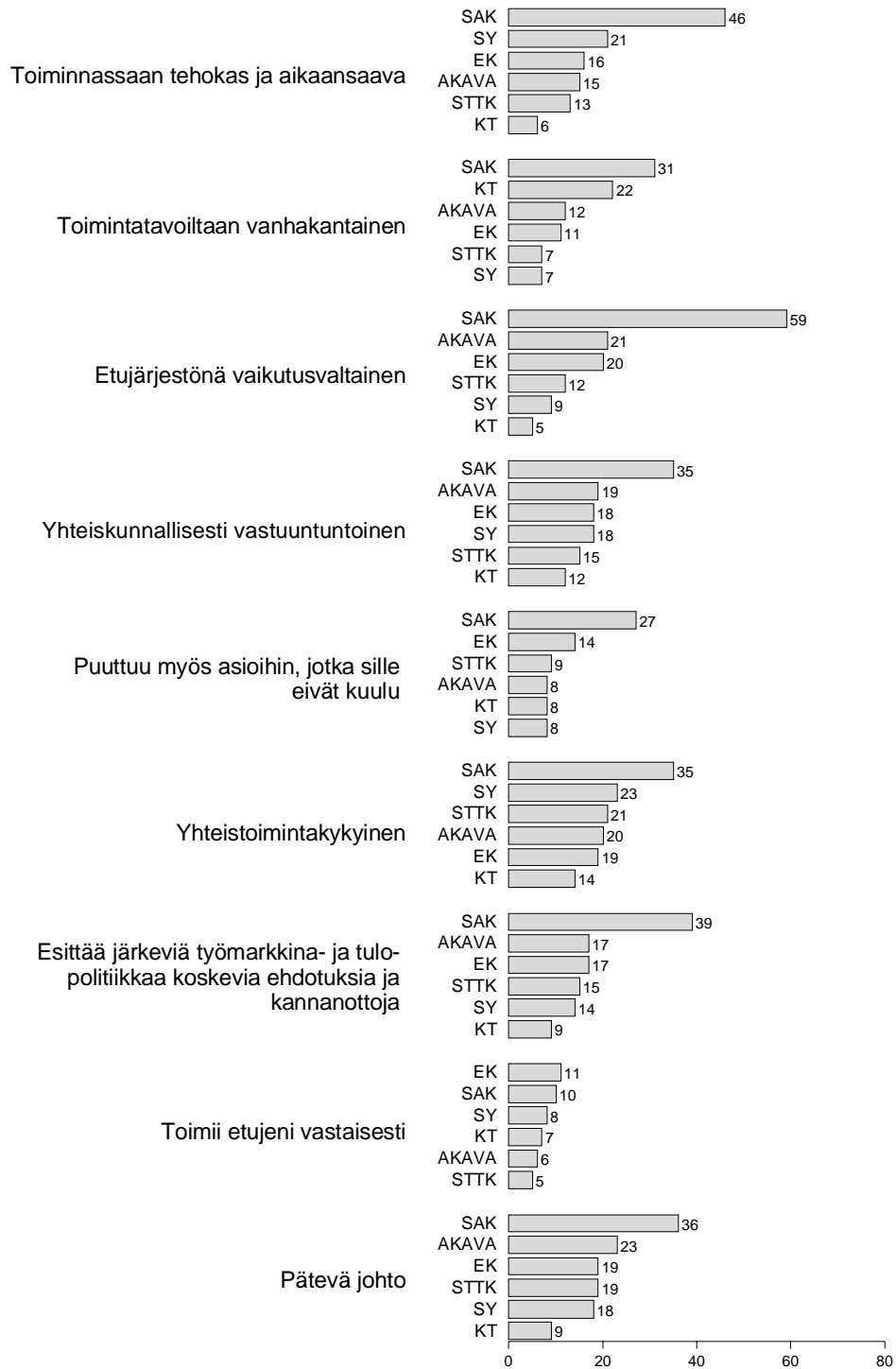
AKAVA hengittää SAK:n niskaan

Kun järjestöjä vertaillaan toisiinsa, voidaan tämä tehdä vertailemalla järjestöjä ominaisuuksittain. Toinen mahdollisuus on rakentaa ominaisuuksien kautta kullekin "kokonaisimago". Seuraavassa on järjestöille annettu pisteitä sen mukaan, miten ne ovat selviytyneet keskinäisessä kilpailussa suuren yleisön silmissä. Lisäksi vertailussa on huomioitu ykkössijojen summa.

Jokaisen myönteisen ja kielteisen ominaisuuden kohdalla järjestöille on annettu pisteitä 1-6 välillä. Myönteisen ominaisuuden kohdalla on kuusi pistettä annettu järjestölle, johon on liitetty enemmän ominaisuutta kuin muihin järjestöihin. Tämän jälkeen viisi pistettä on saanut se, johon on liitetty toiseksi eniten ao. ominaisuutta jne. Kielteisten ominaisuuksien osalta eniten pisteitä saa järjestö, johon vastaajat ovat liittäneet ao. ominaisuutta kaikkein vähiten.

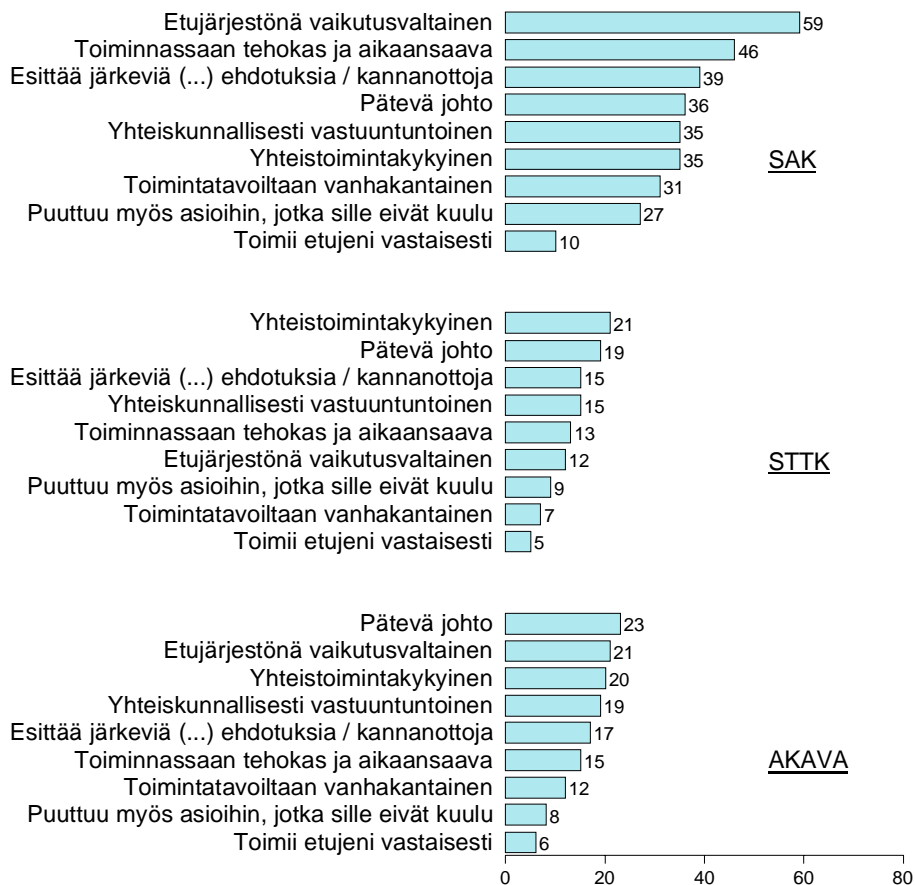
Työmarkkinailmasto 2010

Kuvio 2. ARVIOT ETUJÄRJESTÖJEN OMINAISUUKSISTA (monivalintakysymys, %).

Työmarkkinailmasto 2010

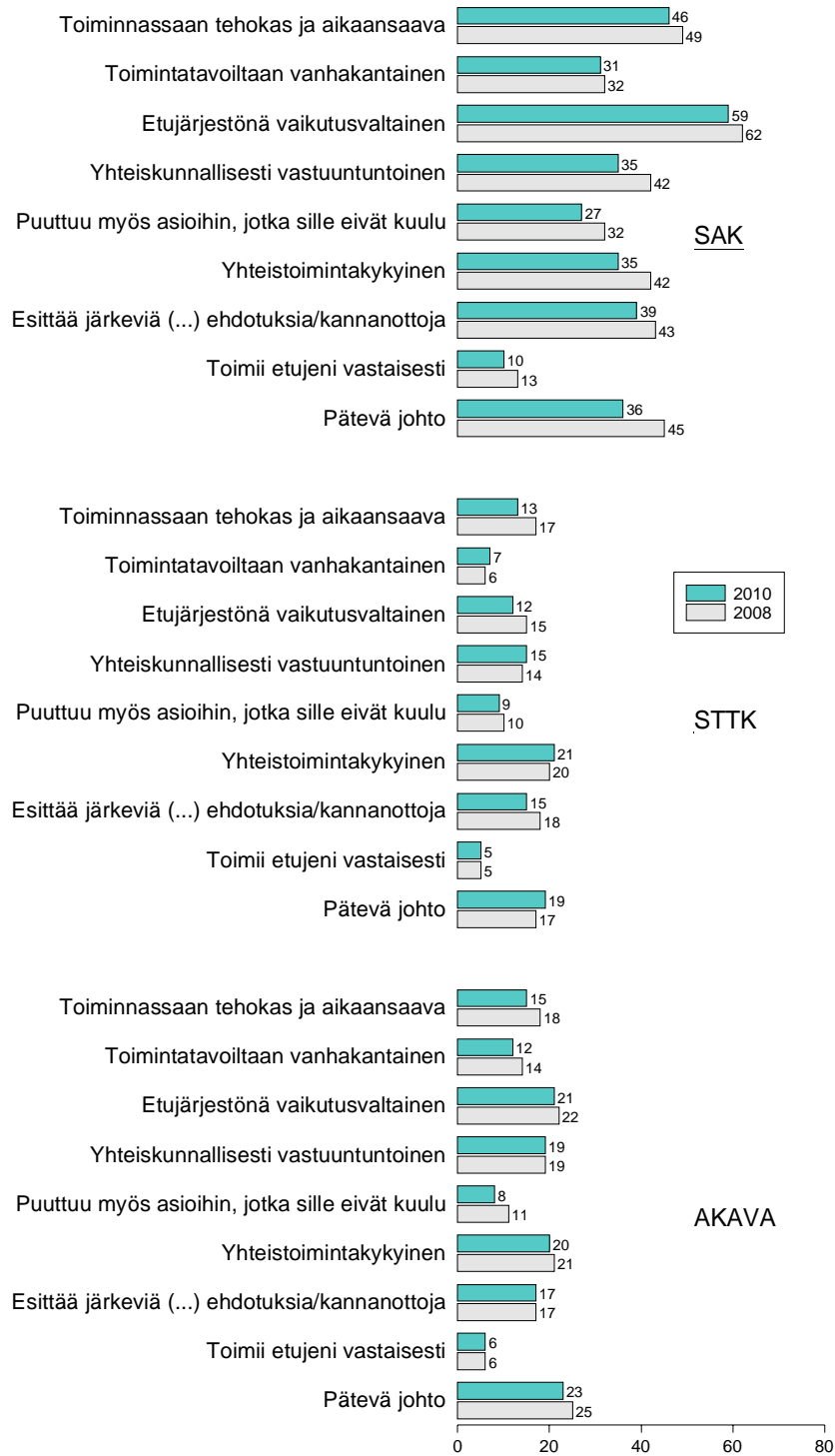
Kuvio 2pi. ARVIOT ETUJÄRJESTÖJEN OMINAISUUKSISTA: PALKAN-
SAAJAKESKUSJÄRJESTÖT (monivalintakysymys, %).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Työmarkkinailmasto 2010

Kuvio 2p2. ARVIOT ETUJÄRJESTÖJEN OMINAISUUKSISTA: PALKAN-SAAJAKESKUSJÄRJESTÖT VUOSINA 2008 JA 2010 (%).

Taulukko 3. Etujärjestöjen imagot 2010. Pistevertailu. Järjestöille on annettu jokaisen ominaisuuden kohdalla pisteitä paremmuudesta. Negatiivisen ominaisuuden kohdalla pisteitä eniten saa järjestö, johon kansalaiset liittävät ao. ominaisuutta kaikkein vähiten.

	SAK	STTK	AKAVA	SY	EK	KT
Tehokas ja aikaansaava	6.	2.	3.	5.	4.	1.
Vanhakantainen	1.	6.	3.	6.	4.	2.
Vaikutusvaltainen	6.	3.	5.	2.	4.	1.
Yhteiskunnal. vastuuntuntoinen	6.	2.	5.	3.	4.	1.
Puuttuu asioihin, jotka eivät kuulu	1.	3.	6.	6.	2.	6.
Yhteistoimintakykyinen	6.	4.	3.	5.	2.	1.
Järkeviä työmarkkinapol. ehdotuksia	6.	3.	5.	2.	5.	1.
Toimii etujeni vastaisesti	2.	6.	5.	3.	1.	4.
Pätevä johto	6.	3.	5.	2.	4.	1.
Järjestyssijojen summa	40	32	40	34	30	18
Ykkössijojen summa	6	2	1	2	0	1

Etujärjestöt asettuvat kokonaisimagon mukaan seuraavaan järjestykseen kun otetaan huomioon sekä järjestyssijapisteytys että ykkössijojen määrä:

SYKSY 2004	KEVÄT 2005	KEVÄT 2006	KEVÄT 2007
1. SAK	1. SAK	1. SAK	1. SAK
2. STTK	2. STTK	2. Suomen Yrittäjät	2. Suomen yrittäjät
3. AKAVA	3. AKAVA	3. AKAVA	3. AKAVA ja STTK
4. Suomen Yrittäjät	4. Suomen Yrittäjät	4. STTK	4. EK
5. TT	5. EK	5. EK	5. KT
6. KT	6. KT	6. KT	
KEVÄT 2008	KEVÄT 2010		
1. SAK	1. SAK		
2. AKAVA	2. AKAVA		
3. STTK	3. Suomen Yrittäjät		
4. Suomen Yrittäjät	4. STTK		
5. EK	5. EK		
6. KT	6. KT		

Tuloksia voi verrata aiempien tutkimusten tuloksiin. Merkittävimmät muutokset vuoteen 2008 jokaisen palkansaajien keskusjärjestön osalta erikseen ovat seuraavat.

SAK

- SAK:n julkinen kuva on hieman heikompi kuin vuonna 2008. Aiempaa pienempi osa väestöstä arvioi johdon päteväksi. SAK:hon liitetään myös vastuuntoa aiempaa jonkin verran vähemmän kuin vuonna 2008. Kuitenkin samanaikaisesti aiempaa pienempi osa sanoo, että SAK puuttuu asioihin, jotka eivät sille kuulu.

STTK

- STTK:n kohdalla on heikennystä tapahtunut etenkin tehokkuudessa ja järkevien työmarkkina- ja tulopoliittisten ehdotusten esittämisessä. Johto saa kuitenkin aiempaa enemmän kiitosta.

AKAVA

- AKAVAn julkinen kuva on likimain ennallaan. AKAVAan liitetään kuitenkin aiempaa vähemmän kielteisiä ominaisuuksia kuten vanhakantaisuutta tai puuttumista asioihin, jotka eivät sille kuulu.

Etujärjestöjen kannanottojen uskottavuus on vähentynyt?

Kun vastaajilta kysytään, mitkä kaikki etujärjestöt esittävät järkeviä työmarkkina- ja tulopolitiikkaa koskevia ehdotuksia ja kannanottoja, niin kaksi viidesosaa väestöstä kokee SAK:n sanomiset järkeviksi työmarkkina- ja tulopolitiikassa.

Muut keskusjärjestöt kamppailevat suhteellisen tasapäisesti jäljelle jäävistä 'äänistä'. STTK:n, AKAVAn, Suomen Yrittäjien ja EKn keskinäinen mittelo päättyy tällä kertaa AKAVAn ja EKn tasapeliin.

Mielipiteet ovat muuttuneet vuodesta 2008 jonkin verran. Lähes kaikkien etujärjestöjen sanomaan työmarkkina- ja tulopolitiikassa uskotaan vähemmän kuin vuonna 2008. KTK:n uskottavuus on tässä asiassa samalla tasolla kuin aiemmin.

Taulukko 4. Mitkä järjestöt esittävät järkeviä työmarkkina- ja tulopolitiittisia ehdotuksia/kannanottoja?

	2004	2005	2006	2007	2008	2010
	%	%	%	%	%	%
• SAK	43	46	39	44	43	39
• EK.....	12	12	17	14	20	17
• AKAVA.....	14	16	16	14	17	17
• STTK	16	16	15	18	18	15
• Suomen Yrittäjät.....	12	16	20	20	17	14
• Kunnallinen työmarkkinalaitos.....	8	9	9	9	9	9

EKn vaikutusvallan koetaan lisääntyneen

Järjestöjen vaikutusvaltaa arvioitaessa nousevat kolmen kärkeen SAK, EK ja AKAVA. Vähiten vaikutusvaltaiseksi koetaan Kunnallinen työmarkkinalaitos. Mielipiteet ovat muuttuneet vuoden 2008 keväästä jonkin verran. EK:hon liitetään aiempaa enemmän vaikutusvaltaisuutta. SAK:n ja STTK:n vaikutusvoimaisuus on kansan keskuudessa jonkin verran heikentynyt.

Taulukko 5. Mitkä järjestöt ovat vaikutusvaltaisia?

	2004	2005	2006	2007	2008	2010
	%	%	%	%	%	%
• SAK	65	70	64	56	62	59
• EK.....	22	18	22	21	17	20
• AKAVA.....	21	24	23	23	22	21
• STTK	14	15	14	11	15	12
• Suomen Yrittäjät.....	7	9	15	12	9	9
• Kunnallinen työmarkkinalaitos.....	5	7	6	5	5	5

Palkansaajien keskusjärjestöt – minkälaisia ne ovat?

Palkansaajien keskusjärjestöt ovat tarpeellisia, mutta enemmistö uskoo niiden olevan markkinoiden talutushihnassa

Pelkistävä vastaus otsikon kysymykseen saadaan palkansaajajärjestöjen ”kokovartalokuvaa” hahmottelevasta kysymyssarjasta. Siinä vastaajien tuli ottaa kantaa erilaisiin palkansaajien keskusjärjestöjä (SAK, STTK ja AKAVA) koskeviin luonnehdintoihin ja uudistusehdotuksiin. Arvioitavat luonnehdinnat olivat sisällöltään moniaineksisia – aivan kuten asiasta käytävä julkinen keskustelukin, josta kysymysosiot on johdettu.

Yleiskuva tuloksista on yksiselitteisesti palkansaajien keskusjärjestöjä arvostava. Keskusjärjestöt nähdään ennen muuta ”palkansaajien hyvinvoinnin keskeiseksi takaajaksi” (88 % yhtyy näkemykseen ainakin jossain määrin). Samalla ne koetaan tarpeellisina vastavoimina työnantajille (83 %). Hyvin pieni osa (22 %) väestöstä sanoo keskusjärjestöjen olevan aikansa eläneitä ja joutavat lopetettavaksi.

Kun listaan lisätään vielä vertailussa korkealle kohoavat määreet ”ovat talouden muutoksessa entistä tarpeellisempia” (80 %) ja ”jäsenten vaikutusmahdollisuuksien toimiva väylä” (69 %) kansalaismielipide ei jätä sanottavaa tulkinnanvaraa.

Kuitenkin eräät keskusjärjestöjä kritisoivat näkökohdat nousevat tuloksissa esille. Niitä, jotka katsovat palkansaajien keskusjärjestöjen joutuvan toimimaan liiksi markkinoiden ehdoilla on erittäin runsaasti (66 %).

Samaan hengenvetoon yli puolet (55 %) ilmoittaa, että keskusjärjestöt ottavat liian vähän kantaa yhteiskunnallisiin epäkohtiin. Em. lausuntojen perusteella on ymmärrettävää, että enemmistö (56 %) arvioi keskusjärjestöjen etäänntyneen jäsenistään ja heidän tarpeistaan. Kansalaisten toiveet laukkaavat todellisuuden edellä. Tästä kiellii se, että vain kaksi viidesosaa (40 %) kansalaisista arvioi palkansaajien keskusjärjestöjen kehittyneen viime vuosina parempaan suuntaan.

Väestön sisäiset suhtautumiserot ovat kokonaisuutena niukkoja. Järjestelmän toiminnan ”kokovartalokuva” piiryy verrattain yhdenmukaiseksi eri väestöryhmien arvioinneissa. Palkansaajien keskusjärjestöjen jäsenet suhtautuvat keskusjärjestöihin pitkälle samansuuntaisesti. Erot ovat pääasiassa painotus- tai aste-eroja.

Palkansaajien keskusjärjestöjen aseman otaksutaan säilyvän ennallaan

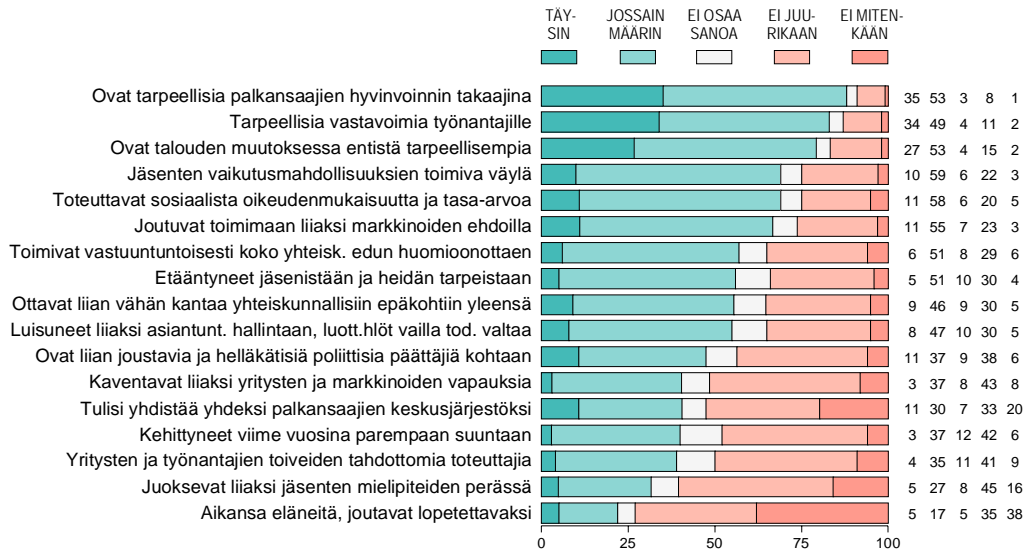
Tutkimuksessa vastaajilta tiedusteltiin vielä sitä, mihin suuntaan palkansaajien keskusjärjestöjen asema muuttuu seuraavan kymmenen vuoden aikana. Kysymys esitettiin koskien yleensä palkansaajien keskusjärjestöjä, että erikseen kustakin järjestöstä.

Likimain joka toinen (46 %) suomalainen ajattelee, että palkansaajien keskusjärjestöjen asema yleisesti ottaen yhteiskunnassamme säilyy ennallaan. Kolmannes uskoo palkansaajien keskusjärjestöjen aseman heikkenevän ja kuudesosa luottaa vahvistumiseen.

Kun vastaajat ottavat kantaa yksittäisiin keskusjärjestöihin käy ilmi, että aseman ennallaan säilymiseen uskovia löytyy enemmän kuin yleensä keskusjärjestöihin. Tämä selittyy sillä, että keskusjärjestöjen omat jäsenet eivät usko oman keskusjärjestön aseman ainakaan heikkenevän tulevaisuudessa.

Työmarkkinailmasto 2010

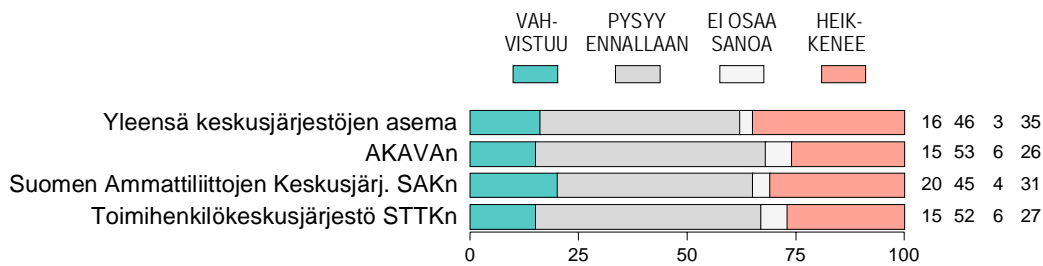
Kuvio 16. MILLÄ TAVOIN ERILAISET PALKANSAAJIEN KESKUSJÄRJESTÖJÄ KOSKEVAT MIELIPITEET JA LUONNEHDINNAT VASTAAVAT OMIA NÄKEMYKSIÄ (%).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Työmarkkinailmasto 2010

Kuvio 17. JOS AJATTELEE ASIAA KYMMENISEN VUOTTA ETEENPÄIN, NIIN MIHIN SUUNTAAN PALKANSAAJAKESKUSJÄRJESTÖJEN ASEMA TULEE MUUTUMAAN (%).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

Miten puolueet hoitavat palkansaajien asemaa koskevia asioita?

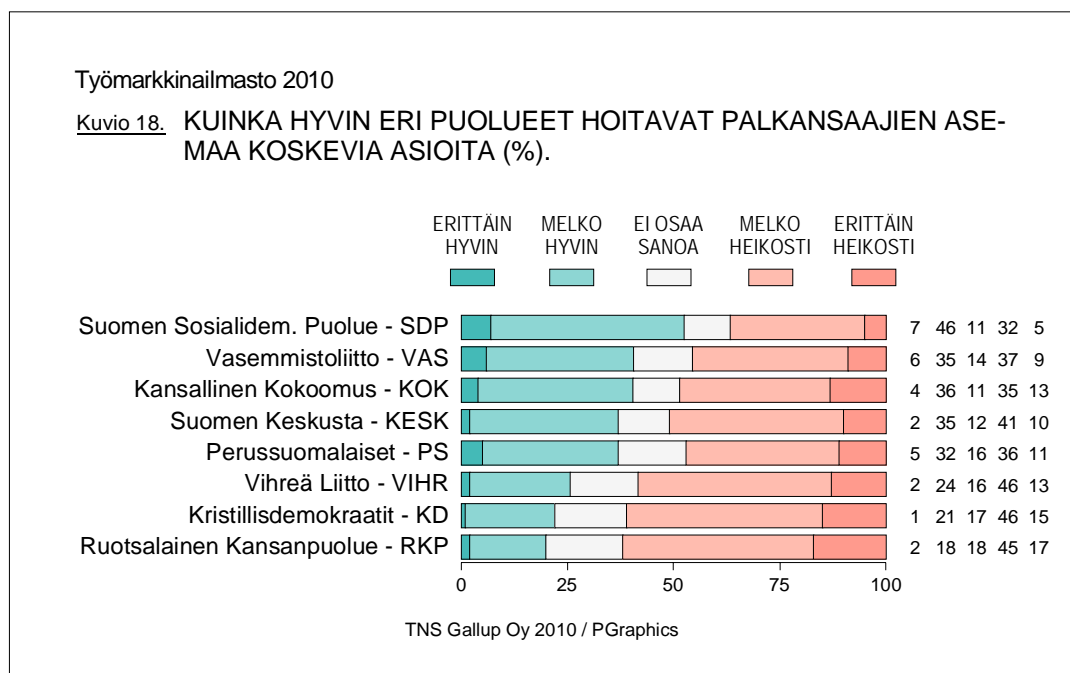
Kaikki puolueet saavat aiempaa heikompia arvosanoja palkansaajien asioiden edistäjinä

Työmarkkinailmastotutkimuksissa suoranaiset kytkennät poliittisiin ryhmittymiin ovat syntyneet puolueiden palkansaajaidentiteettiä koskevassa kysymyksenasettelussa. On kysytty, mitkä puolueet kansalaisten mielestä kunnostautuvat palkansaajia koskevissa asioissa.

Haastateltavia pyydettiin arvioimaan erikseen kahdeksaa puoluetta ja kertomaan, kuinka hyvin tai heikosti ne heidän mielestään hoitavat palkansaajan asemaa koskevia asioita. Vastaukset on annettu neliportaisella asteikolla.

Suomalaisten mielestä palkansaajien asiaa edistää parhaiten Sosialidemokraattinen Puolue. Enemmistö (53 %) on valmis tunnustamaan, että sen hoidossa asiat edistyvät vähintään melko hyvin.

Vasemmistoliittoa (41 %) pidetään toiseksi useimmin hyvänä palkansaajien asioiden hoitajana. Vasemmistoliiton jälkeen tulevat Kokoomus (40 %), Keskusta (37 %) ja Perussuomalaiset (37 %).

Edellisen kerran nämä kysymykset esitettiin tutkimuksessa vuonna 2008. Tulokset ovat muuttuneet kahden vuoden aikana. Kaikki puolueet saavat palkansaajaidentiteetissä aiempaa heikompia arvosanoja.

Vasemmistoliiton ja kristillisdemokraattien palkansaajaidentiteetti on heikentynyt eniten. Tuntuva palkansaajaidentiteetin heikentymistä on havaittavissa myös Keskustan, vihreiden, RKP:n ja perussuomalaisten kohdalla. Kokoomus ja SDP ovat selviytyneet vähemmän kolhuin. Suurten puolueiden palkansaajaidentiteetti on heikentynyt johdonmukaisesti kahdessa viime mittauksessa.

Puolueiden kannattajien luottamus oman puolueensa palkansaajaidentiteettiin on suurta. Kaikkein voimakkainta se on Kokoomuksen ja Vasemmistoliiton kannattajien keskuudessa. Kaikkien puolueiden, paitsi Kokoomuksen, kannattajien usko siihen, että oma puolue hoitaa hyvin palkansaajien asioita, on vähentynyt vuodesta 2008.

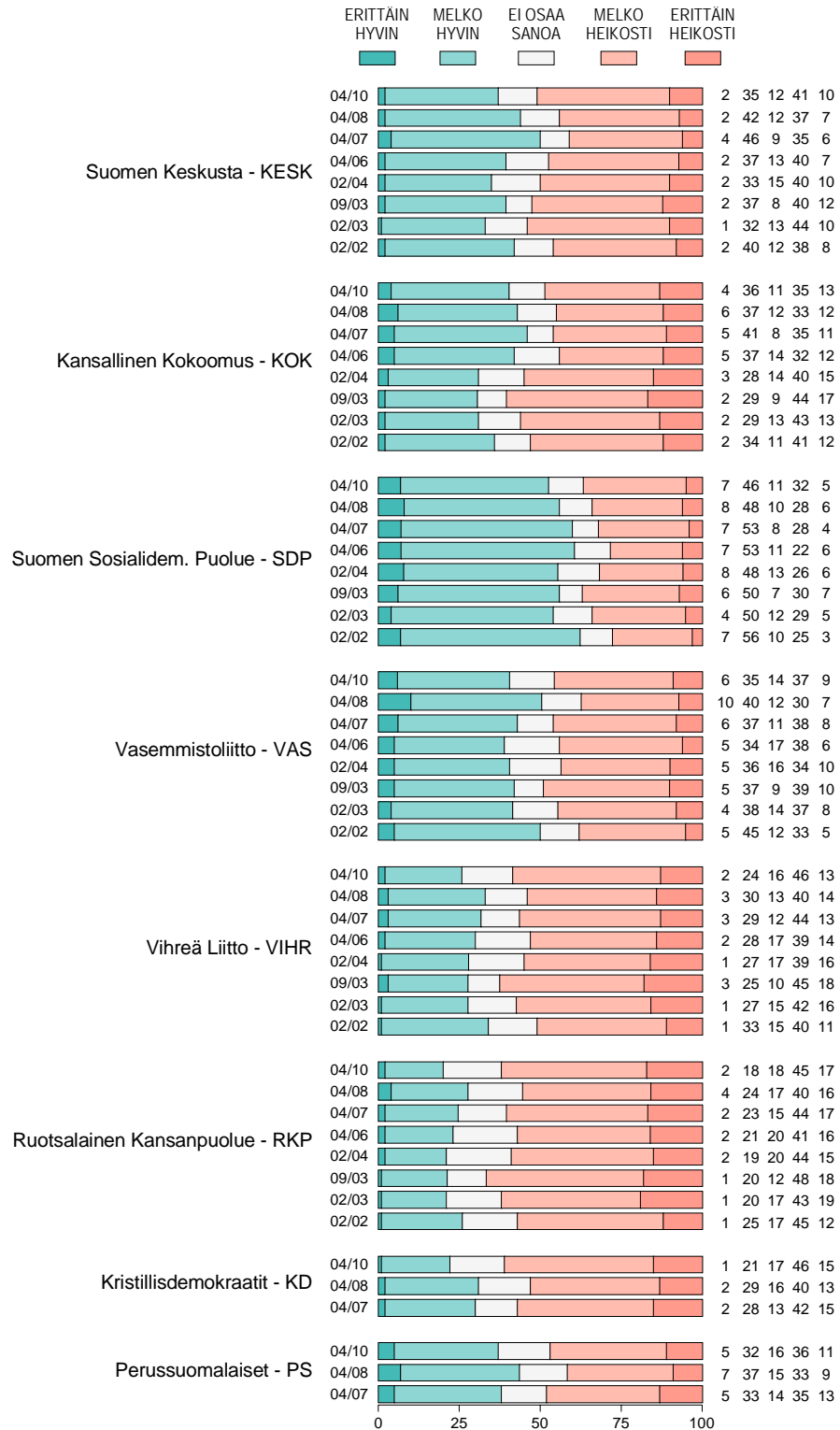
Kannattajien uskon heikentyminen selittää osaltaan näiden puolueiden arvosanojen huonontumista koko väestön keskuudessa. Kokoomuksen osalta lukema on korkeampi kuin kaksi vuotta sitten.

Taulukko 6. Kuinka suuri osa puolueiden kannattajista arvioi kannattamansa puolueen hoitavan hyvin palkansaajien asioita?

	KESK	KOK	SDP	VAS	VIHR
	%	%	%	%	%
• 2003.....	65	61	70	68	64
• 2004.....	63	58	74	72	66
• 2006.....	65	66	81	65	62
• 2007.....	81	83	81	77	46
• 2008.....	79	76	78	86	60
• 2009.....	71	80	65	75	50

Työmarkkinailmasto 2010

Kuvio 18t. KUINKA HYVIN ERI PUOLUEET HOITAVAT PALKANSAAJIEN ASE-
MAA KOSKEVIA ASIOITA (%).

TNS Gallup Oy 2010 / PGraphics

LIITEKUVAT: